༄། །བློ་རིག་གི་རྣམ་བཞག་ཉུང་གསལ་ལེགས་བཤད་གསེར་གྱི་ཕྲེང་མཛེས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ། །

འཇམ་མགོན་དགོངས་རྒྱན། དེབ་ཕྲེང་གཉིས་པ།

- བློ་རིག་ཟུར་རྒྱན།
- བློ་རིག་མགུལ་རྒྱན།
- བློ་རིག་གི་དཀའ་གནས་ལྷུགས་བཤད།

དཀར་ཆག

༄༅། །བློ་རིག་གི་རྣམ་བཞག་ཉུང་གསལ་ལེགས་བཤད་གསེར་གྱི་ཕྲེང་མཛེས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།།

མཆོད་བརྗོད་དང་རྩོམ་པར་དམ་བཅའ་བ། .... (1)
ཡུལ་ཅན་བློའི་རྣམ་བཞག་བཤད་པ། .... (1)
དབྱེ་བ་ལས་རྟོགས་པའི་བློ་བཤད་པ། .... (4)
མ་རྟོགས་པའི་བློ་བཤད་པ། .... (9)
བློ་རིག་བདུན་དུ་དབྱེ་བ་ལས་དང་པོ་ཡིད་དཔྱོད་བཤད་པ། .... (11)
གཉིས་པ་སྣང་ལ་མ་ངེས་པ་བཤད་པ། .... (14)
གསུམ་པ་བཅད་ཤེས་བཤད་པ། .... (18)
བཞི་པ་ལོག་ཤེས་བཤད་པ། .... (23)
ལྔ་པ་ཐེ་ཚོམ་བཤད་པ། .... (25)
རྒྱ་བའི་ས་བཅད་དྲུག་པ་དང་བདུན་པ་མངོན་རྗེས་བཤད་པ། .... (27)
ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་བཤད་པ། .... (32)
རང་རིག་མངོན་སུམ་བཤད་པ། .... (39)
རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་བཤད་པ། .... (41)
སེམས་ཙམ་པའི་རྐྱེན་གསུམ་བཤད་པ། .... (44)

༄། །བློ་རིགས་ཀྱི་①རྣམ་བཞག་ཉུང་གསལ་ལེགས་བཤད་གསེར་གྱི་ཕྲེང་མཛེས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།།

མཆོད་བརྗོད་དང་རྩོམ་པར་དམ་བཅའ་བ།

༄། །ན་ མ་②ཤྲཱི་ མཉྫུ་ གྷོ་ ཥཱ་ ཡ་ སྭཱ་ ར་ སྭ་ སྟི་ ཙ་ མདྷཱ་ ཧྣི་ མེ་ བྲ་ ཡནྟ། སྲིད་ ཞིའི་ ཕུན་ཚོགས་ ཀུན་ བསྐྱེད་རྒྱལ་ རྣམས་ དང་། །བློ་ གཏེར་ འཇམ་ དབྱངས་ ཡབ་ ཡུམ་ ལ་ བཏུད་ དེ། །བློ་ ལ་ གཞན་ སྡེའི་ བརྟགས་ དང་ བྱིས་ རྣམས་ ཀྱི། །འོལ་ཚོད་ མུན་ བསལ་བློ་གྲོས་འབུམ་བཞད་བྱ། །

ཡུལ་ཅན་བློའི་རྣམ་བཞག་བཤད་པ།

དེ་ལ་འདིར་བློ་རིགས་ཀྱི་རྣམ་བཞག་བཤད་པ་ལ། ཡུལ་ཅན་བློ་དང་། ཡུལ་གྱི་རྣམ་བཞག་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ་ལུང་འགོད་པ་དང་། དེའི་དོན་བཤད་པ་གཉིས།② དང་པོ་ནི། རང་སྡེའི་བློའི་དོན་འཆད་པར། རྣམ་འགྲེལ་ཚད་མ་གྲུབ་པའི་ལེའུ་ལས། ལུས་ཀྱི་ཕུལ་བྱུང་འགྲིབ་མེད་པར། །བློ་ཡི་བྱེད་པའི་ཁྱད་པར་

གྱི། ། ཤེས་རབ་ལ་སོགས་ཕྱུལ་བྱུང་དང་། ། འགྲིབ་པ་དག་ཏུ་གྱུར་བ་ཡིན། ། ཞེས་བྱུང་། །གཉིས་པ་ལ། མཚན་ཉིད། རྣམ་གྲངས། དབྱེ་བ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། རིག་པ་དེ་བློའི་མཚན་ཉིད། མཚན་གཞི་ནི་ཤེས་རབ་དང་ཚད་མ་ལྟ་བུ། དེ་གཉིས་ཆོས་ཅན། རིག་པའི་དོན་ཡོད་དེ། ཡུལ་འཆར་བ་དང་སྣང་བ་དེ་ཡུལ་དེ་རིག་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

རྣམ་གྲངས་ཡོད་དེ། ① བློ་དང་ཤེས་པ་དང་རིག་པ་དང་གསལ་བ་རྣམས་དོན་གཅིག་པའི་ཕྱིར། ཤེས་པའི་མཚན་ཉིད་ཡོད་དེ། གསལ་བའི་བེམ་མིན་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྣམ་འགྲེལ་ལས། དེའི་ཕྱིར་དེད་ཀྱི་བློ་རང་ཉིད། ། གསལ་བའི་ངོ་བོ་རབ་གསལ་ཞིང་། ། ཞེས་བྱུང་། ཡང་རྒྱས་པར་བརྗོད་ན་རང་ཡུལ་སྣང་བའི་རིག་པ་ཡིན་པ་དེ། རང་བློ་ཡིན་པའི་མཚན་ཉིད། རྣམ་འགྲེལ་ལས། དེ་ལྟར་བློ་ལ་བློ་འདོད་ན། ། བློ་ནི་རང་ཉིད་རིག་པར་གྲུབ། ། ཅེས་སོ། ། རང་ཡུལ་གསལ་བའི་བེམ་མིན་ཡིན་པ་དེ་རང་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་མཚན་ཉིད། རྣམ་འགྲེལ་ལས། རང་ཉིད་རབ་ཏུ་གསལ་ཕྱིར་དོན། ། དེ་ཡི་ངོ་བོ་རབ་གསལ་ཡིན། ། ཞེས་དང་། དབུ་མ་རྒྱན་རང་འགྲེལ་ལས། ཤེས་པ་ནི་གསལ་བ་ཡིན་ན་གསལ་བ་ནི་གསལ་བར་མ་གྱུར་ཏེ།② ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བེམ་མིན་ཞེས་པ་འགལ་ཟླའི་ཚིག་ཡིན་ཏེ། སྦྱོར་འཇུག་ལས། ཤེས་པ་བེམ་མིན་ལོག་པ་སྟེ། ། ཞེས་དང་། དབུ་མ་རྒྱན་ལས། རྣམ་ཤེས་བེམ་པོའི་རང་བཞིན་

---

① བ་ གཉིས་པ་ནི། རྣམ་གྲངས་ཡོད་དེ། ② བ གསལ་བ་ཡིན་ན་གསལ་བར་མ་གྱུར་ཏེ།

ལས། །བཟློག་པ་རབ་ཏུ་སྐྱེ་བ་སྟེ། །ཞེས་བྱུང་། ① འདིར་ཁ་ཅིག་ན་རེ། རིག་པའི་མཚན་ཉིད་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་ཤར་བའི་བློ་ཞེས་ཟེར་བ་དང་། རང་རིག་ལ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་མི་འཆར་ཟེར་བ་གཉིས་ནང་འགལ་ལ། ཁ་ཅིག་ན་རེ། རང་རིག་ཆོས་ཅན། རང་ཡུལ་སྣང་བའི་བློ་ཡིན་པར་ཐལ། རིག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རང་རིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན། རང་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་ཤར་བར་ཐལ། རང་ཡུལ་སྣང་བའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། ཁྱབ་པར་ཐལ། རང་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་སྣང་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རང་ཡུལ་སྣང་བའི་ཕྱིར་ན་ཡང་མ་ཁྱབ། དེ་གསུམ་ལ་འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ཡུལ་གྱི་འདྲ་རྣམ་མ་ཤར་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཡུལ་ཡུལ་ཅན་གྱི་གཉིས་སྣང་ནུབ་པའི་བློ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རང་རིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། དབུ་མ་རྒྱན་ལས། འདི་ཡི་རང་གི་②རིག་པ་ནི། །བྱ་དང་བྱེད་པའི་དངོས་པོར་མིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བྱས་པ་ལ་ཁོ་ན་རེ། དེ་ལ་རང་གི་ཡང་རྣམ་པ་མ་ཤར་བར་ཐལ། རྣམ་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རྒྱན་རང་འགྲེལ་ལས། རྣམ་པ་དང་བཅས་པའི་ཤེས་པའི་ཚུལ་ལས་བརྗོད་པ་ལྟ་བུར། རང་རིག་པ་ལ་ནི་དེ་ལྟ་བུའི་རྣམ་པར་བཞག་པ་མི་འཐད་དེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། ཡུལ་ཡུལ་ཅན་གྱི་གཉིས་སྣང་མེད་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་དུ་ན་རྣམ་བཅས་ཀྱི་③ཤེས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རང་ངམ་ཡུལ་གང་གི་ཡང་རྣམ་པ་མི་སྣང་བའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འོ་ན། ④འཛིན་རྣམ་ཡང་མི་

① བ ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།། ② བ དེ་ཡི་རང་གི ③ བ རྣམ་ཅན་གྱི

④ བ རྟགས་ཁས། འདོད་ན།

སྣང་བར་ཐལ་ལོ། །[1] འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། སྔོ་སྣང་དབང་ཤེས་ཀྱི་སྔོན་པོའི་རྣམ་པ་ལྟ་བུ་བཟུང་རྣམ་དང་གཞན་རིག་གི་ཤེས་པ་དང་། སྐྱོང་ཙམ་རང་རིག་དང་འཛིན་རྣམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རིགས་རྒྱན་ལས། སྔོ་སྣང་དབང་ཤེས་ལྟ་བུ་ལ་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཤར་བའི་ཆ་དང་། སྐྱོང་ཙམ་གྱི་ཆ་གཉིས་ཡོད་པས། དང་པོ་བཟུང་རྣམ་དང་། གཉིས་པ་ནི་རང་རིག་མངོན་སུམ་མོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་སོགས་ཞིབ་ཆ་མང་། ཡང་བོད་ཀྱི་རྟོག་གེའི་དབང་པོ་ཁ་ཅིག་གི་གསུང་ལས། ཡུལ་རིག་པར་བྱ་བ་བློའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། སྐྱེས་བུ་ཆོས་ཅན། བློ་ཡིན་པར་ཐལ། མཚན་ཉིད་དེའི་ཕྱིར། རྟགས་སླ།

དབྱེ་བ་ལས་རྟོགས་པའི་བློ་བཤད་པ།

གསུམ་པ་ནི། དབྱེ་བ་དྲུག་ཡོད་དེ། རྟོགས་བློ་དང་མ་རྟོགས་པའི་བློ་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་དང་། བློ་རིགས་བདུན་དུ་དབྱེ་བ་དང་། ཚད་མ་དང་ཚད་མིན་གཉིས་སུ་དང་། [2]རྟོག་བཅས་རྟོག་མེད་གཉིས་སུ་དང་། མངོན་རྗེས་གཉིས་སུ་དང་། སེམས་སེམས་བྱུང་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་དང་དྲུག་ལས།

དང་པོ་ལ། རྟོགས་པའི་བློ་ནི་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས། ངེས་པ་རྣམས་ཀྱིས་མ་ངེས་ལ། །དེ་ནི་ཇི་ལྟར་དེ་ཡུལ་ཡིན། །ཞེས་བྱུང་། རྟོགས་པའི་བློ་ལ་མཚན་

---

① བ འཛིན་རྣ་ཡང་མ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ།། ② བ དབྱེ་བ་དང་།

ཉིད། དབྱེ་བ་སོ་སོའི་དོན་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། བློ་དེའི་བྱེད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཆོས་དེ་ལ་ངེས་པ་འདྲེན་ནུས་པ། བློ་དེས་ཆོས་དེ་རྟོགས་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། བློ་དེས་ཆོས་དེ་ངེས་པ་ན་རང་གི་བཟློག་ཟླའི་སྒྲོ་འདོགས་གཅོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དཔེར་ན་སྒྲ་མི་རྟག་པར་ངེས་པའི་རྗེས་དཔག་གིས་སྒྲ་ལ་རྟག་འཛིན་གྱི་སྒྲོ་འདོགས་གཅོད་པ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། ངེས་པ་དང་ནི① སྒྲོ་འདོགས་ཡིད། །གནོད་བྱ་གནོད་བྱེད་ངོ་བོའི་ཕྱིར། །ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་ནི། དེ་ལ་དབྱེ་ན། དངོས་རྟོགས་དང་། ཤུགས་རྟོགས་གཉིས་ལས། བློ་དེ་ལ་ཡུལ་དེའི་རྣམ་པ་ཤར་བའི་སྒོ་ནས་རྟོགས་པ་དེ། བློ་དེས་ཡུལ་དེ་དངོས་སུ་རྟོགས་པའི་མཚན་ཉིད། མཚན་གཞི་སྔོན་འཛིན་དབང་མངོན་གྱིས་སྔོན་པོ་རྟོགས་པ་དང་། སྒྲ་བྱས་པར་དངོས་སུ་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་གིས་སྒྲ་བྱས་པར་②རྟོགས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན། ③ དངོས་སུ་རྟོགས་པ་ལ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་མ་ཁྱབ་སྟེ། སྒྲ་མི་རྟག་པར་དངོས་སུ་རྟོགས་པའི་རྟོག་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་ན་ཡུལ་དེ་གསལ་བར་སྣང་བས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། རྣམ་འགྲེལ་ལས། གསལ་བར་སྣང་བ་ཅན་བློ་གང་། །དེ་ནི་དེ་ལ་རྟོག་མེད་འདོད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གོང་གི་མ་ཁྱབ་མཚམས་ཀྱི་རྟགས་གྲུབ་སྟེ། དེ་དངོས་སུ་རྟོགས་པའི་ ④རྗེས་དཔག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། ཤེས་གང་གང་ལ་སྒྲ་དོན་འཛིན། །དེ་ནི་དེ་ལ་རྟོག་པ་ཡིན། །ཞེས་དང་། མངོན་སུམ་ལེའུ་ལས་ཀྱང་། རྟོག་པའི་

① བ ཞེས་གསུངས་སོ།། ② བ བྱས་པ ③བ ཡིན་ནོ།།

④ བ དེ་རྟོགས་པའི

དྲ་བ་རྣམ་བསལ་བས། །གསལ་བ་ཉིད་དུ་སྣང་བ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དངོས་རྟོགས་ཤུགས་རྟོགས་ཀྱི་ཚུལ་ལ་ཡང་ཚད་མ་དང་ཚད་མིན་གྱི་དངོས་རྟོགས་ཤུགས་རྟོགས་ཀྱི་ཚུལ་གཉིས་ཡོད། ཚད་མས་དངོས་སུ་དང་ཤུགས་ལ་རྟོགས་ཚུལ་ལ་ཡང་གསུམ་ཡོད་དེ། སྤྱིར་ཚད་མས་དངོས་སུ་དང་ཤུགས་ལ་རྟོགས་ཚུལ་དང་། མངོན་སུམ་ཚད་མས་དངོས་སུ་དང་ཤུགས་ལ་རྟོགས་ཚུལ། རྗེས་དཔག་ཚད་མས་དངོས་སུ་དང་ཤུགས་ལ་རྟོགས་ཚུལ་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ཡོད་དེ། ཚད་མ་དེ་ཡུལ་དེ་ལ་བློ་ཁ་ཕྱོགས་ཤིང་རྣམ་པ་ཤར་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་རྗེས་སུ་བློ་གཞན་ལ་ལྟོས་མེད་དུ་ངེས་པ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་འདྲེན་པ་ནི། ཚད་མ་དེས་ཡུལ་དེ་དངོས་སུ་རྟོགས་པའི་དོན་ཡིན། ཡུལ་དེ་ལ་ད་ལྟ་བློ་ཁ་མ་ཕྱོགས་ཀྱང་། ཚད་མ་དེས་རང་གི་གཞལ་བྱ་དངོས་སུ་འཇལ་སྟོབས་ཀྱིས་ཡུལ་དེ་ལ་སྐབས་དང་མཐུན་པར་སྒྲོ་འདོགས་བཅད་ཚར་བས་ཕྱིས་བློ་ཁ་ཕྱོགས་ཙམ་གྱིས་ཚད་མ་གཞན་ལ་ལྟོས་མེད་དུ་ངེས་པ་འདྲེན་པ་དེ། ཚད་མ་དེས་ཡུལ་དེ་ཤུགས་རྟོགས་ཀྱི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདི་ལའང་ཞིབ་ཆ་དགོས།

གཉིས་པ་ནི། མངོན་སུམ་ཚད་མས་དངོས་རྟོགས་དང་ཤུགས་རྟོགས་ཀྱི་དོན་གཉིས་ཡོད་དེ། མངོན་སུམ་དེས་རང་གི་① གཞལ་བྱ་དེའི་རྣམ་པ་དངོས་སུ་ཤར་ནས་གཞལ་བྱ་དེ་ལ་སྒྲོ་འདོགས་གཅོད་པ་ནི། མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་མས་གཞལ་བྱ་དེ་དངོས་སུ་རྟོགས་པའི་མཚན་ཉིད། དཔེར་ན་མཚན་གཞི ② སྔོན་འཛིན་མངོན་སུམ་ཚད་མ་ལ་སྔོན་པོའི་རྣམ་པ་གསལ་བར་ཤར་ནས་སྔོན་པོ་ལ་སྒྲོ་འདོགས་གཅོད་པ་ལྟ་བུ་ཡིན། མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་མ་དེས③ རང་གི་གཞལ་བྱ་དེའི་རྣམ་པ་དངོས་སུ་ཤར་ནས་དངོས་སུ་

---

① བ མངོན་སུམ་དེ་ལ་རང་གི ② བ མཚན་གཞི་ནི་དཔེར་ན ③ བ ཚད་མ་དེ་ལ

གཞལ་བྱ་དེ་ལ་སྒྲོ་འདོགས་བཅད་སྟོབས་ཀྱིས་རང་ལ་རྣམ་པ་མ་ཤར་བའི་ཆོས་གཞན་ལའང་སྒྲོ་འདོགས་གཅོད་པ་དེ། ཆོས་གཞན་དེ་མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་མ་དེས་ཤུགས་ལ་རྟོགས་པའི་མཚན་ཉིད། མཚན་གཞི་དཔེར་ན་བུམ་པས་དག་པའི་ས་ཕྱོགས་ཀྱི་རྣམ་པ་དངོས་སུ་ཤར་ནས་ངེས་པ་རང་སྟོབས་ཀྱིས①དེའི་བུམ་མེད་ཀྱི་རྣམ་པ་མ་ཤར་ཡང་བུམ་པ་ཡོད་པའི་སྒྲོ་འདོགས་བཅད་ཅིང་བློ་ཁ་ཕྱོགས་ཙམ་གྱིས་བུམ་མེད་དུ་ངེས་པར་འགྱུར་བ་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི་རྗེས་དཔག་གིས་དངོས་རྟོགས་དང་ཤུགས་རྟོགས་ཀྱི་དོན་གཉིས་ཡོད་དེ། རྗེས་དཔག་དེས་རང་གི་②གཞལ་བྱ་དེའི་དོན་སྤྱི་ཤར་བའི་སྒོ་ནས་གཞལ་བྱ་དེ་ལ་སྒྲོ་འདོགས་གཅོད་པ་ནི། རྗེས་དཔག་དེའི་དངོས་གཞལ་གྱི་མཚན་ཉིད། མཚན་གཞི་ནི་དཔེར་ན་སྒྲ་མི་རྟག③རྟོགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་ལ་སྒྲ་མི་རྟག་པའི་དོན་སྤྱི་དངོས་སུ་ཤར་བའི་སྒོ་ནས་སྒྲ་རྟག་འཛིན་གྱི་སྒྲོ་འདོགས་གཅོད་པ་ལྟ་བུ། དེས་རང་གི་④གཞལ་བྱ་དེའི་དོན་སྤྱི་ཤར་བ་ལ་སྒྲོ་འདོགས་བཅད་སྟོབས་ཀྱིས་རྗེས་དཔག་དེ་ལ་དོན་སྤྱི་མ་ཤར་བའི་ཆོས་གཞན་ལ⑤སྒྲོ་འདོགས་གཅོད་པ་དེ། རྗེས་དཔག་དེས་ཤུགས་ཀྱིས་ཆོས་གཞན་དེ་རྟོགས་པའི་མཚན་ཉིད། མཚན་གཞི་ནི། སྒྲ་མི་རྟག་རྟོགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་གིས་སྒྲ་རྟག་པ་མེད་པའི་དོན་སྤྱི་མ་ཤར་ཡང་སྒྲ་ལ་རྟག་པར་ཡོད་པའི་སྒྲོ་འདོགས་བཅད་ཅིང་བློ་ཁ་ཕྱོགས་ཙམ་གྱིས་ཚད་མ་གཞན་ལ་ལྟོས་མེད་དུ་སྒྲ་ལ་རྟག་པར་མེད་པར་ངེས་པ་

① བ དྲང་སྟོབས་ཀྱི ② བ རྗེས་དཔག་དེ་ལ་རང་གི ③བ མཚན་གཞི་ནི་སྒྲ་མི་རྟག

④ བ དེ་ལ་རང་གི ⑤བ ལའང

ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟོག་པ་དེ་ལ་ཆོས་དེའི་དོན་སྤྱི་ཤར་བ་ནི། རྟོག་པ་དེ་ལ་ཆོས་དེའི་རྣམ་པ་ཤར་བའི་དོན་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ་མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཚད་མིན་གྱིས་དངོས་ཤུགས་ཀྱི་རྟོགས་ཚུལ་གཉིས་ཡོད་དེ། སྒྲོ་འདོགས་གསར་དུ་མི་གཅོད་ཀྱང་ལྐོག་མ་རྣམ་པ་ཤར་བའི་སྒོ་ནས་རྟོགས་པ་དེ་དངོས་སུ་རྟོགས་པ་དང་། རྣམ་པ་མ་ཤར་ཀྱང་རྟོགས་པ་ཤུགས་རྟོགས་ཀྱི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། །

གཉིས་པ་ནི། དེ་ལ་དབྱེ་ན་ཡིད་དཔྱོད་དང་བཅད་ཤེས་གཉིས་སོགས་ཡོད་དེ། བློ་ལྟར་དབྱེ་བའི་སྐབས་སུ་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །

མཐའ་དཔྱད་པ་ལ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། བློ་དེས་ཆོས་དེ་རང་དུས་སུ་རྟོགས་ན་ཆོས་དེ་ལ་རང་དུས་སུ་ངེས་པ་འདྲེན་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། ཐུམ་པས་དག་པའི་ས་ཕྱོགས་འཛིན་པའི་དབང་མངོན་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་ཐུམ་མེད་ལ་རང་དུས་སུ་ངེས་པ་འདྲེན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱིས་དེ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱིས་དེ་ཤུགས་ལ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སེམས་ཅན་གྱིས་ངེས་ཤེས་ཀྱིས་ཀྱང་དེ་ལྟར་འདྲེན་པར་ཐལ། སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱིས་བྱེད་པས་རང་གི་རྗེས་སུ་བར་མ་ཆོད་པར་ངེས་ཤེས་འདྲེན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ངེས་ཤེས་མི་འདྲ་བ་གཉིས་ཅིག་ཅར་དུ་རྒྱུད་གཅིག་ལ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། རྣམ་འགྲེལ་ལས། རྟོག་གཉིས་ཅིག་ཅར་མཐོང་བ་མེད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་སྒྲ་མི་རྟག་རྟོགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་གིས་སྒྲ་རྟག་མེད་ལ་ཡང་རང་དུས་སུ་ངེས་པ་འདྲེན་པར་ཐལ་ལོ། །དེས་དེ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་སྔར་ལྟར་རོ། །ཡང་ཁ་ཅིག་ན་རེ། བློ་དེ་ལ་ཡུལ་དེའི་རྣམ་པ་ཤར་ནས་རྟོགས་པ་ནི། དེས་ཡུལ་དེ་རྟོགས་པའི་དོན་ཡིན་ཟེར་

ན། བློ་ངེས་རྟོགས་ན་དེའི་དངོས་རྟོགས་ཀྱིས་ཁྱབ་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེའི་ཤུགས་རྟོགས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཁ་ཅིག་ན་རེ། བློ་ངེས་ཡུལ་དེ་རྟོགས་ན་དེ་ལ་སྒྲོ་འདོགས་གཅོད་པའམ་བཅད་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། བཅད་ཤེས་གཉིས་ཆོས་ཅན། རང་གི་གཞལ་བྱ་ལ་སྒྲོ་འདོགས་གཅོད་པར་ཐལ་ལོ། །དེ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་སླ། འདོད་ན། ཡུལ་དེ་ལ་སྒྲོ་འདོགས་ཁྱོད་ཀྱིས་མི་གཅོད་པར་ཐལ། ཚད་མ་སྔ་མས་བཅད་ཟིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། ཡིད་དཔྱོད་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། རང་གི་རྟོགས་བྱ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱིས་ཐེ་ཚོམ་གྱི་སྒྲོ་འདོགས་མི་གཅོད་པའི་ཕྱིར།[1] དེར་ཐལ། ཡིད་དཔྱོད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཁ་ཅིག་ན་རེ། མ་འཁྲུལ་བའི་བློ་ཡིན་ན་རང་གི་གཞལ་བྱ་རྟོགས་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། སྣང་ལ་མ་ངེས་པའི་མངོན་སུམ་གསུམ་པོ་རེ་རེ་ནས་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ཆོས་ཅན་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

མ་རྟོགས་པའི་བློ་བཤད་པ།

གཉིས་པ་མ་རྟོགས་པའི་བློ་ལ་མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། སོ་སོའི་དོན་བཤད་པ་གསུམ། དང་པོ་ནི། རང་གི་གཞལ་བྱ་ལ་ངེས་པ་འདྲེན་མི་ནུས་པའི་བློ་ཡིན་པ་དེ། རང་མ་རྟོགས་པའི་བློའི་མཚན་ཉིད། དེ་ལ་དབྱེ་ན། མ་རྟོག ལོག་རྟོག ཐེ་

① བ མི་ཚོད་པའི་ཕྱིར།

ཚོམ་གསུམ་ཡོད། དང་པོ་ལ་དབྱེ་ན། སྣང་ལ་མ་ངེས་པའི་བློ་དང་། རྟོག་མེད་ལོག་ཤེས་གཉིས་ཡོད།

རང་གི་འཇུག་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་རང་མཚན་གསལ་བར་སྣང་བ་ཡང་ཡིན། འཇུག་ཡུལ་རང་མཚན་དེ་ལ་[1]ངེས་པ་འདྲེན་མི་ནུས་པ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པར་གྱུར་པའི་རིག་པ་ཡིན་པ་དེ། རང་ཉིད་སྣང་ལ་མ་ངེས་ཀྱི་བློ་ཡིན་པའི་མཚན་ཉིད། དེ་ལ་དབྱེ་ན་སྣང་ལ་མ་ངེས་པའི་དབང་མངོན། ཡིད་མངོན། རང་རིག་མངོན་སུམ་གསུམ་ཡོད། དང་པོ་ནི། རང་གི་འཇུག་ཡུལ་རང་མཚན་གསལ་བར་སྣང་ཡང་ངེས་པ་འདྲེན་མི་ནུས་པའི་དབང་མངོན་ཡིན་པ་དེ། རང་ཉིད་སྣང་ལ་མ་ངེས་ཀྱི་དབང་མངོན་ཡིན་པའི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན་གཟུགས་འཛིན་གྱི་དང་། སྒྲ་འཛིན་གྱི་དང་། དྲི་འཛིན་གྱི་དང་། རོ་འཛིན་གྱི་དང་། རེག་འཛིན་གྱི་དབང་མངོན་སྣང་ལ་མ་ངེས་ཀྱི་བར་ལྔ་ཡོད་དེ། ② རྣམ་འགྲེལ་ལས། རྣམ་ཤེས་དོན་གཞན་ཞུགས་པ་ཡིས། །ནུས་མེད་དོན་གཞན་མི་འཛིན་ཕྱིར། །ཞེས་དང་། རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་ལས་ཀྱང་། ཅིག་ཅར་རིགས་མི་མཐུན་སྐྱེ་ཡང་། །ཤིན་ཏུ་གསལ་བའི་སེམས་གཅིག་གིས། །ནུས་པ་ཉམས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། །[3] ཀུན་གཞི་ལས་གཞན་མཐོང་བ་མེད། ། ཅེས་སོ། །

① བ རང་མཚན་ལ ② བ བར་ཡང་ཡོད་དེ ③ རྩ་བར ཉམས་པར་བྱས་པའི་ཕྱིར།

བློ་རིག་བདུན་དུ་དབྱེ་བ་ལས་དང་པོ་ཡིད་དཔྱོད་བཤད་པ།

གཉིས་པ་བློ་རིགས་བདུན་དུ་དབྱེ་བ་ལ། ཡིད་དཔྱོད། སྣང་ལ་མ་ངེས། བཅད་ཤེས། ལོག་ཤེས། ཐེ་ཚོམ། མངོན་སུམ། རྗེས་དཔག་དང་བདུན་ཡོད།

དང་པོ་ཡིད་དཔྱོད་ཀྱི་རྣམ་བཞག་འཆད་པ་ལ།① སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གི་ཚད་མ་མདོའི་སྒྲ་བྱུང་འགོག་པའི་ལེའུ་ལས། སྒྲ་ཡི་བརྗོད་པར་བྱ་བའི་དོན། །ཇི་བཞིན་དོན་ནི་བརྟགས་པ་གང་། །ཞེས་པའི་དོན་དེ་སློབ་དཔོན་ཞི་འཚོའི་ཚད་ཆེན་སྒྲ་བྱུང་འགོག་པའི་ལེའུ་ལས། སྒྲ་ལས་བྱུང་བ་གང་ཡིན་པ། །ཞེས་པ་ནས། རྗེས་སུ་དཔག་པ་འདང་མ་ཡིན་ཏེ། །དེ་ཡི་མཚན་ཉིད་བྲལ་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པའི་གཞུང་འདི་བྱུང་།

རང་ལུགས་ལ། ཡིད་དཔྱོད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་བཤད་པ་དང་། དོགས་པ་བཅད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། མྱོང་སྟོབས་དང་རང་གི་རྟེན་གཏན་ཚིགས་གཉིས་གང་རུང་ལ་བརྟེན་ནས་དངོས་སུ་སྒྲོ་འདོགས་གཅོད་པའི་ངེས་པ་གཉིས་གང་རུང་དང་བྲལ་ཞིང་། རང་ཡུལ་བདེན་པ་ལ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་གསར་དུ་ཞེན་པའི་བློ་ཡིན་པ་དེ། ཡིད་དཔྱོད་ཡིན་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། ②མྱོང་སྟོབས་ཞེས་པས་མངོན་སུམ་དང་ཡིད་དཔྱོད་ཀྱི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པ་གཅོད། རང་གི་རྟེན་གཏན་ཚིགས་ལ་

① བ བཤད་པ་ལ། ② བ ཡིད་དཔྱོད་ཀྱི་མཚན་ཉིད།

བརྟེན་ནས་དངོས་སུ་སྒྲོ་འདོགས་གཅོད་པའི་[①]ངེས་པ་དང་བྲལ་ཞེས་པས་རྗེས་དཔག་དང་དེའི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པ་གཅོད། རང་ཡུལ་བདེན་པ་ཞེས་པས་ལོག་ཤེས་དང་དེའི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པ་གཅོད། མཐའ་གཅིག་ཏུ་ཞེས་པས་ཐེ་ཚོམ་དང་དེའི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པ་གཅོད། གསར་དུ་ཞེས་པས་བཅད་ཤེས་དང་དེའི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པ་གཅོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་དབྱེ་ན་རྒྱུ་མཚན་ཅན་གྱི་ཡིད་དཔྱོད་དང་། རྒྱུ་མཚན་མེད་པའི་ཡིད་དཔྱོད་གཉིས་ཡོད་དོ། ། ཆ་བས་མཚན་ཉིད་དེ་ལྟར་དུ་བཞེད་པ་ལ། བོད་གངས་ཅན་གྱི་མཁས་པ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཡིད་དཔྱོད་ཀྱིས་རང་ཡུལ་ངེས་པ་དང་། རྒྱུ་མཚན་ལ་བརྟེན་ཟེར་བ་གཉིས་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་འཐད་ན་མངོན་སུམ་དང་རྗེས་དཔག་གང་རུང་ལས་མ་འདས་པའི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཟེར། དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། རྒྱུ་མཚན་ལ་བརྟེན་ནས་ངེས་པ་ཡིན་ན། མངོན་སུམ་དང་རྗེས་དཔག་གང་རུང་ཡིན་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རྒྱུ་མཚན་ལ་བརྟེན་ནས་ངེས་པ་དེ་ལ་རྒྱུ་མཚན་ཡང་དག་ལ་བརྟེན་ནས་ངེས་པ་དང་། རྒྱུ་མཚན་ལྟར་སྣང་ལ་བརྟེན་ནས་ངེས་པ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རྒྱུ་མཚན་ཡང་དག་ལ་བརྟེན་པའི་ངེས་པ་དེ་ལ་ཡང་ངེས་པ་ཡང་དག་དང་ངེས་པ་ལྟར་སྣང་གཉིས་ཡོད་པ་གང་ཞིག རྒྱུ་མཚན་ལྟར་སྣང་ལ་བརྟེན་པའི་ངེས་པ་དེ་ལ་ཡང་དེ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། བྱས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཚེ། ཕྱི་རྒོལ་གྱིས་ཚད་མའི་སྟོབས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པ་ལ་སྒྲོ་འདོགས་མ་ཆོད་པའི་སྔ་རོལ་དུ་ཚིག་སྤྱི་ཙམ་གྱིས་གོ་བ་ལེགས་པར

[①] བ ཚད་པའི

ཆགས་པའི་ངེས་པ་དེ། རྒྱུ་མཚན་ཡང་དག་ལ་བརྟེན་ནས་①ངེས་པ་ལྟར་སྣང་དང་། ཚད་མའི་སྟོབས་ཀྱིས་སྒྲོ་འདོགས་ནམ་ཆོད་པ་དང་དུས་མཉམ་དུ་རྒྱུ་མཚན་ཡང་དག་ལ་བརྟེན་ནས་②ངེས་པ་ཡང་དག་དང་རྗེས་དཔག་ཚད་མར་གྱུར་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྒྲ་མི་རྟག་པ་དེ་ཕྱིར་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་དམ་བཅའ་བའི་③ཡུལ་ཡང་དག་ཡིན་ཀྱང་ཀློལ་བ་འགའ་ཞིག་གི་བློ་ལ་ལྟོས་ཏེ་དམ་བཅའ་ལྟར་སྣང་དུ་སོང་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བྱས་པ་དེ་ཕྱིར་བྱས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་ཀྱང་། ཀློལ་བ་འགའ་ཞིག་གི་བསམ་ལ་པ་ལྟོས་ཏེ་གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྣང་དུ་སོང་ནས་དེ་རྗེས་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ཏུ་སོང་བའི་ས་མཚམས་སོ་སོ་ནས་འཛོག་རྒྱུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྩ་རྟགས་གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། རྒྱུ་མཚན་ལྟར་སྣང་ལ་བརྟེན་པའི་ངེས་པ་དེ་ལ་ཡང་ཐེ་ཚོམ་དང་བཅས་པའི་ངེས་པ་གཅིག་དང་། ཐེ་ཚོམ་མེད་པའི་ངེས་པ་གཅིག་དང་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ངོ་ཤེས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་བདག་རྟག་པར་བསྒྲུབ་པ་དང་། ལུས་སེམས་རྫས་གཅིག་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་མེད་པར་སྒྲུབ་པ་ལྟ་བུ་གཉིས་ཀྱི་ཐེ་ཚོམ་མེད་པའི་ངེས་པ་ནམ་སྐྱེས་པ་ན་གང་ཟག་དེ་དག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་རྟགས་དེ་དག་ལ་བརྟེན་པའི་ཤེས་རབ་དེ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་རྟག་ལྟ་དང་། གཉིས་པ་ཆད་ལྟར་འགྱུར་བ་④ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱས་པ་ལ་ཁོ་ན་རེ། ལྟ་བ་དེ་གཉིས་པོ་གང་རུང་གི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་ཡིད་དཔྱོད་ཡོད་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་པོ་གང་རུང་གི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་མོས་མནོའི་ངེས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། ཡང་ཁོ་ན་རེ།

---

① བ བརྟེན་པའི ②བ བརྟེན་པའི ③བ སྒྲ་མི་རྟག་པར་དམ་བཅའ་བའི ④བ གྱུར་བ

ལྟ་བ་དེ་གཉིས་པོ་ཆོས་ཅན། རང་ཡུལ་ངེས་པར་ཐལ། རང་ཡུལ་ལ་ངེས་པ་འདྲེན་ནུས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ།

གཉིས་པ་སྣང་ལ་མ་ངེས་པ་བཤད་པ།

གཉིས་པ་སྣང་ལ་མ་ངེས་པའི་བློ་བཅད་ཤེས་སོགས་བློ་དྲུ་མའི་རྣམ་བཞག་འཆད་པ་ལ། སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གི་ཚད་མ་མདོ་ལས། འཁྲུལ་དང་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་དང་། །རྗེས་དཔག་རྗེས་སུ་དཔག་ལས་བྱུང་། །དྲན་དང་མངོན་འདོད་ཅེས་བྱ་བ། །མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་རབ་རིབ་བཅས། །ཞེས་བྱུང་། འདིའི་སྐབས་སུ་སྣང་ལ་མ་ངེས་པའི་བློའི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། རྩོད་པ་སྤོང་བ་དང་གསུམ། དང་པོ་མཚན་ཉིད་ནི། རང་གི་འཇུག་ཡུལ་རང་མཚན་གསལ་བར་སྣང་བ་ཡང་ཡིན་རང་ཡུལ་མ་ངེས་པ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པར་གྱུར་པའི་རིག་པ་དེ། སྣང་ལ་མ་ངེས་པའི་བློའི་མཚན་ཉིད། དེ་ལ་དབྱེ་ན་རང་ཡིན་པར་གྱུར་པའི་དབང་མངོན། ཡིད་མངོན། རང་རིག་མངོན་སུམ་གསུམ་ཡོད། རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ལ་སྣང་ལ་མ་ངེས་པ་མེད་དེ། རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ལ་གང་སྣང་ངེས་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་སྣང་ལ་མ་ངེས་པའི་དབང་མངོན་གྱི་མཚན་གཞི་ནི། མིག་གིས་གཟུགས་ཡིད་འོང་མཐོང་བ་ལ་ལྷག་པར་ཆགས་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་རྣ་བས་སྒྲ་ཆེན་པོ་ཐོས་པའི་སྒྲ་འཛིན་དབང་མངོན་ལྟ་བུ་དང་། མིག་ཤེས་སོགས་ལའང་རིགས་འགྲེ།

སྣང་ལ་མ་ངེས་པའི་ཡིད་མངོན་གྱི་མཚན་གཞི །[1] དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་གི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཡིད་མངོན་དང་། རང་རིག་ལའང་རིགས་འགྲེ།

རྩོད་པ་སྤོང་བ་ལ། རིགས་གཏེར་མཁན་པོ་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཆ་བས་སྣང་ལ་མ་ངེས་པའི་བློའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཞུར་དུ་མ་ངེས་ཞེས་སྨོས་པ་དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་ན་མངོན་སུམ་ཐམས་ཅད་སྣང་ལ་མ་ངེས་པའི་བློར་འགྱུར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། མངོན་སུམ་གྱིས་རང་ཡུལ་ངེས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པར་བྱེད་པ་ལ། རང་འགྲེལ་ལས། མངོན་སུམ་ནི་གང་གིས་ཀྱང་ངེས་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ།[1] ལུང་དེའི་དོན་ནི་མངོན་སུམ་རྟོག་བྲལ་ཡིན་པས་ངེས་ཤེས་ངེས་རྟོག་གིས་ངེས་མི་ནུས་ཞེས་པ་ལུང་དེའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པར་བྱེད་པ་ལ། མཛོད་ལས། ངེས་པར་རྟོག་དང་རྗེས་དྲན་པའི། །རྣམ་པར་རྟོག་པས་རྣམ་མི་རྟོག །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་མ་ཡིན་པར་ཁྱེད་རང་ལྟར་ན་དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་ལ་ནང་འགལ་ཡོད་པར་འགྱུར་ཚུལ་འདི་ལྟར། སྔུག་བདེན་མི་རྟག་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་སྔུག་བདེན་མི་རྟག་པ་དང་གྲུབ་བདེ་དབྱེར་མེད་ཀྱི་རྫས་གཅིག་པ་ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་དུ་མ་ངེས་པར་ཐལ། ཁྱོད་མངོན་སུམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། རྟགས་ཁྱོད་ཀྱི་རང་འགྲེལ་གྱི་ལུང་དོན་ལ་ཁས། གོང་དུ་འདོད་མི་ནུས་ཏེ། རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ལ་སོ་སྐྱེ་ལྟར་རང་ཡུལ་སྣང་ལ་མ་ངེས་པ་ཅིག་མེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ཡིན་ན་

① བ མཚན་གཞི་ནི། ② བ མ་ཁྱབ་སྟེ།

རང་ཡུལ་དེ་དང་གྲུབ་བདེ་དབྱེར་མེད་ཀྱི་རྫས་གཅིག་པ་ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་དུ་ངེས་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། བློ་གྲོས་ཆེན་པོས་མཐོང་ཉིད་ལས། །རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ངེས་པར་བྱེད། །ཅེས་པའི་ཚིག་ཟུར་གྱི་བློ་གྲོས་ཆེན་པོས་①ཞེས་པ་དང་། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཅེས་པ་དང་། ངེས་པར་བྱེད་ཅེས་པ་②གསུམ་གྱི་དོན་སོ་སོ་ནས་བསྟུས་ནས་འཆད་ཚུལ་ཞིག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག རང་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་འདུས་བྱས་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའི་མངོན་སུམ་ཡིན་ན། རང་ཡུལ་དེ་དང་གྲུབ་བདེ་རྫས་གཅིག་པ་མཐའ་དག་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བས་ཁྱབ་པར་ཐལ། བློ་གྲོས་ཆེན་པོས་མཐོང་ཉིད་ལས། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། འདོད་ན། དེའི་ཚིག་ཟུར་གྱི་བློ་གྲོས་ཆེན་པོས་ཞེས་སྨོས་པ་ལ་དགོས་པ་མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱིས་དེ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ལ་སྦྱོར་རིགས་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག རང་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་འདུས་བྱས་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའི་མངོན་སུམ་ཡིན་ན། རང་ཡུལ་དེ་དང་གྲུབ་བདེ་③རྫས་གཅིག་པ་མཐའ་དག་④མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའི་⑤ཁྱབ་པར་ཐལ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། ཚད་མ་གཞན་གྱིས་བརྟགས་བྱ་གང་། །མ་མཐོང་ཆ་གཞན་ཅི་ཞིག་ཡོད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ། ⑥འདོད་ན། གྲངས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་སྒྲ་འཛིན་དབང་མངོན་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་སྒྲ་དང་གྲུབ་བདེ་རྫས་གཅིག་པ་ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། སྒྲ་མི་རྟག་པར་⑦མངོན་སུམ་

①བ ཆེན་པོ ②བ བྱེད་པ ③བ གྲུབ་བདེ་དབྱེར་མེད་ཀྱི ④བ ཐམས་ཅད ⑤བ རྟོགས་པའི ⑥བ ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ ⑦ བ ཁྱོད་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པ

དུ་རྟོགས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་སྒོ་རྒོལ་མཁས་པས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་མི་དགོས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཆོས་དེ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་ན་ཆོས་དེ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། གྲངས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་སྒྲ་འཛིན་དབང་མངོན་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། ཟླ་གཅིག་ཟླ་གཉིས་སུ་སྣང་བའི་དབང་ཤེས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་ཟླ་གཅིག་ཟླ་གཉིས་སུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱིས་ཟླ་གཅིག་ཟླ་གཉིས་སུ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱིས་དེ་ལྟར་གསལ་བར་མཐོང་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། བུམ་པ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་དབང་མངོན་ཚད་མ་ཆོས་ཅན། ཚད་མ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རང་ཡུལ་ཡོད་མེད་གང་རུང་དུ་མ་ངེས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། རང་ཡུལ་ཡོད་མེད་གང་རུང་དུ་མ་ངེས་ན་ཚད་མ་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཚད་མ་ཡིན་ན་རང་ཡུལ་ཡོད་མེད་གང་རུང་དུ་ངེས་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། རྣམ་འགྲེལ་ལས།① ཡོད་མེད་ངེས་པའི་འབྲས་ཅན་མིན། །དེས་ན་ཚད་མ་ཉིད་མི་ལྡན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ།②དབང་མངོན་གྱིས་ཡོད་པའོ་མེད་པའོ་སྙམ་དུ་ངེས་རྟོག་མེད་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

①བ དེར་ཐལ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། ②བ ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ།

གསུམ་པ་བཅད་ཤེས་བཤད་པ།

གསུམ་པ་བཅད་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་བཞག་འཆད་པ་ལ། སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གི་ཚད་མ་མདོ་ལས། ཡང་ཡང་ཤེས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། །ཐུག་པ་མེད་འགྱུར་དྲན་སོགས་བཞིན། །ཞེས་དང་། རྣམ་འགྲེལ་ལས། བྱ་བ་གྲུབ་ཅན་ལས་ལ་ནི། །གང་ཞིག་རང་གི་ལས་མི་བྱེད། །ཅེས་དང་། པཎ་ཆེན་ཆོས་མཆོག་གི་འཐད་ལྡན་ཆེ་བ་ལས། མངོན་སུམ་དང་རྗེས་སུ་དཔག་པ་དག་གི་སྐད་ཅིག་མ་དང་པོ་ནི་ཚད་མ་ཡིན་ལ། གྲུབ་པ་དང་བདེ་བ་ཐ་མི་དད་པས་སྐད་ཅིག་མ་གཉིས་པ་དག་ནི་ཚད་མ་ཡིན་པ་སྨྲངས་པའོ། །ཞེས་གསུངས། །[1]

འདིའི་སྐབས་སུ་བཅད་ཤེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། རྩོད་པ་སྤོང་བ་དང་གསུམ། དང་པོ་མཚན་ཉིད་ནི། རྟོགས་ཟིན་རྟོགས་པའི་རིག་པ་བཅད་ཤེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། གཉིས་པ་ནི་དེ་ལ་དབྱེ་ན། མངོན་སུམ་གྱི་རྒྱུན་དུ་གྱུར་པའི་དེ་དང་།[2] རྗེས་དཔག་གི་རྒྱུན་དུ་གྱུར་པའི་དེ་དང་། དེ་གཉིས་གང་རུང་མ་ཡིན་པར་གྱུར་པའི་དེ་དང་གསུམ་ཡོད། དང་པོ་མངོན་སུམ་གྱི་བཅད་ཤེས་དེ་ལ་དབྱེ་ན་དུ་མ་ཡོད་དེ། དབང་མངོན་གྱི་བཅད་ཤེས། ཡིད་མངོན་གྱི་བཅད་ཤེས། རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱི་བཅད་ཤེས། རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་གྱི་བཅད་ཤེས། དེ་གང་

---

① བ ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ②བ གྱུར་པའི་བཅད་ཤེས་དང་།

རྟུང་མ་ཡིན་པའི་བཅད་ཤེས་དང་ལྔ་ཡོད། དང་པོའི་མཚན་གཞི་ནི། དབང་མངོན་
ལྔའི་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི། གཞན་སེམས་ཤེས་པའི་མངོན་
ཤེས་ཡིད་མངོན་ལ་བྱུས་ནས་དེ་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ལྟ་བུའོ། །① འོ་ན། ཡིད་
མངོན་སྔར་དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མར་བཤད་པ་ལྟར་རྣམ་འགྲེལ་རིགས་ཐིགས་སོགས་ནས་
ཀྱང་བཤད་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། དེ་ནི་དབང་མངོན་དང་པོ་ལྔས་དྲངས་པའི་ཡིད་མངོན་
ལ་དགོངས་པ་ཡིན་གྱི། འདིར་ཐེག་དམན་པའི་གཞན་སེམས་ཤེས་པའི་མངོན་ཤེས་ཡིད་
མངོན་ལ་བྱུས་ནས་དེའི་དབང་དུ་བྱུས་ནས་བཤད་པའི་ཕྱིར། ② རིགས་ཐིགས་དར་ཊཱི་ཀ་
ལས། གཞན་སེམས་ཤེས་པའི་མངོན་ཤེས་མངོན་སུམ་ཡིན་མོད་ཀྱི། ཞེས་པ་ནས།
གལ་ཏེ་སྣང་ན་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ལ་མི་འདྲ་བ་གཉིས་སུ་དབྱེ་ནས ③ ཡིད་ཀྱི་
མངོན་སུམ་དུ་སྣང་པར་རིགས་སམ་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བའི་བློ་གྲོས་ཅན་གྱིས་དཔྱད་པར་བྱའོ། །
ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་དེ་གང་རྟུང་མ་ཡིན་པའི་བཅད་ཤེས་ལ་དབྱེ་ན།④

མངོན་སུམ་གྱིས་དྲངས་པའི་རྟོག་པ་བཅད་ཤེས་དང་། རྗེས་དཔག་གིས་དྲངས་
པའི་རྟོག་པ་བཅད་ཤེས་དང་། དེ་གང་རྟུང་མ་ཡིན་པའི་དེ་དང་གསུམ་ཡོད། དང་པོ་
ནི། གཟུགས་འཛིན་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱིས་དྲངས་པའི་ངེས་ཤེས་ལྟ་བུ། ⑤
གཉིས་པ་ནི། བྱས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་གིས་དྲངས་
པའི་ངེས་ཤེས་ལྟ་བུ། གསུམ་པ་ནི། ཚད་མ་དང་གསར་དུ་མི་བསླུ་བའི་རིག་པ་སྐད་
ཅིག་གཉིས་པ་ལྟ་བུ།

---

①བ ལྟ་བུ་དང་། ② བ བཤད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རིགས་ཐིག ③བ ཕྱེ་
ནས ④བ དེ་ལ་དབྱེ་ན། ⑤བ ལྟ་བུ་དང་།

གསུམ་པ་སྒྲུབ་བྱེད་འགོད་པ་ལ། ལུང་གིས་སྒྲུབ་བྱེད་འགོད་པ་དང་། རིགས་པས་སྒྲུབ་བྱེད་འགོད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ལུང་གིས་སྒྲུབ་བྱེད་འགོད་པ་སྔར་བཞིན་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གི་ཚད་མ་མདོ་དང་། སློབ་དཔོན་ཆོས་གྲགས་ཀྱི་རྣམ་འགྲེལ་དང་། ཆོས་མཆོག་གི་འཐད་ལྡན་ཆེ་བ་དག་ལས་ལུང་དྲངས་ནས་བཤད་མ་ཐག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། ཁ་ཅིག ①སྔོན་འཛིན་མངོན་སུམ་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ཆོས་ཅན། སྔོན་པོ་ལ་ཚད་མ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ལ་བཅད་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། འོ་ན། ཤེས་པ་དེ་ཡུལ་དེ་ལ་བཅད་ཤེས་ཡིན་ན། ཤེས་པ་དེ་ཡུལ་དེའི་ཆོས་གང་ལ་ཡང་ཚད་མ་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། སྔོན་པོ་ལ་དེའི་ཕྱིར། རྟགས་དོན་གྱིས་ཁས། འདོད་ན། ཤེས་པ་དེ་སྒྲ་ལ་བཅད་ཤེས་ཡིན་ན། ཤེས་པ་དེ་སྒྲའི་ཆོས་གང་ལ་ཡང་ཚད་མ་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྒྲ་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སྒྲའི་ཆོས་གང་ལ་ཡང་ཚད་མ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་སྒྲ་ལ་བཅད་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། སྒྲ་ལ་རྟོགས་ཟིན་རྟོགས་པའི་རིག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྒྲ་བྱས་པར་ཚད་མས་ངེས་ནས་བྱས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་གསུམ་ལ་སྒྲོ་འདོགས་ཆོད་པའི་དྲན་པ་མ་ཉམས་པའི་སློ་ནས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པར་བྱེད་པ་ལ། ཕྱོགས་གླང་གི་ཚད་མ་མདོ་ལས། རྗེས་དཔག་རྗེས་སུ་དཔག་ལས་བྱུང་། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། རྗེས་དཔག་ཅེས་པས་བྱས་པའི་

①བ གཉིས་པ་ནི། སྔོན་འཛིན་

རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་དང་རྟགས་འཛིན་སེམས་དེ་བསྟན། རྗེས་སུ་དཔག་ལས་བྱུང་ཞེས་པས་བྱས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཅན་རྗེས་དཔག་དེ་སྐྱེ་ཚུལ་①བསྟན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། ② སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཡིད་དཔྱོད་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ཆོས་ཅན། ཚད་མ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བཅད་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རྟོགས་ཟིན་རྟོགས་པའི་རིག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་སྐད་ཅིག་དང་པོས་ཀྱང་ཁྱོད་རྟོགས་པ་གང་ཞིག དེ་སྐད་ཅིག་གཉིས་པས་ཀྱང་ཁྱོད་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ། འདོད་ན། ཡིད་དཔྱོད་སྐད་ཅིག་དང་པོ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པ་ལ་རྟག་འཛིན་གྱི་སྒྲོ་འདོགས་ཆོད་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་དབང་གིས་དྲངས་པའི་ཁྱོད་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་བཅད་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པ་ལ་ཐེ་ཚོམ་གྱི་སྒྲོ་འདོགས་ཆོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། སྒྲ་ཡིད་དཔྱོད་ཙམ་གྱིས་ངེས་པའི་བློ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཁ་ཅིག རྟོགས་ཟིན་རྟོགས་པའི་རིག་པ་ལ་འཁྲུལ་ནས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་མངོན་སུམ་ཚད་མ་ཡིན་གྱི། དེ་ཕན་ཆད་ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་དང་། ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྒོམ་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་། སྒོམ་ལམ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་སོགས་བཅད་ཤེས་ཡིན་ཟེར་ན། འོ་ན། རྒྱུན་ཞུགས་རིགས་ནས་རིགས་སུ་སྐྱེ་བའི་སྐྱེ་བ་

①བ སྐྱེད་ཚུལ ②བ བསྟན་པའི་ཕྱིར། བྱས་པ་ལ་ཁོ་ན་རེ

གཉིས་པ་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་སློམ་①ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཆོས་ཅན། རང་འབྲིན་བྱེད་ཀྱི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་ བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱིས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་དང་ཕུང་པོ་མི་རྟག་པ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ལ་བྱེད་པ་མ་ཉམས་པའི་བློ་ཡིན་པར་ཐལ། དེའི་དབང་གིས་དྲངས་པའི་བཅད་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རང་གི་སྔ་རོལ་དེ་མ་ཐག་ཏུ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱིས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ལ་བྱེད་པ་མ་ཉམས་པའི་བློ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། སྐྱེ་བ་བརྗེས་ནས་བར་དུ་སྲོ་འདོགས་ལྷན་སྐྱེས་སོགས་དུ་མ་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་དང་ཕུང་པོ་མི་རྟག་པ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་བློ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། དེ་འདྲ་བའི་རྒྱུན་ཞུགས་རིགས་ནས་རིགས་སྐྱེས་ཀྱི་སྐྱེ་བ་གཉིས་པ་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་སློམ་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཆོས་ཅན། རང་འབྲིན་བྱེད་ཀྱི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱིས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ལ་བྱེད་པ་མ་ཉམས་པའི་སློ་ནས་དྲངས་པའི་བཅད་ཤེས་ཡིན་པར་ཐལ། དེས་དྲངས་པའི་བཅད་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། བཅད་ཤེས་ལ་རང་འབྲིན་བྱེད་ཀྱི་བློ་སྔ་མས་རྟོགས་ཟིན་བྱེད་པ་མ་ཉམས་པའི་སློ་ནས་དྲངས་པའི་བློ་ཡིན་པ་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པར་བྱེད་པ་ལ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། བྱ་བ་བསྒྲུབས་ཅན་ལས་ལ་ནི། །ཁྱད་པར་རྟུང་ཟད་མི་བྱེད་པའོ། །②ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གོང་དུ་འདོད་ན། རྒྱུན་ཞུགས་རིགས་

① བ རང་འབྲིན་བྱེད་ཉན་ཐོས་མཐོང་ལམ ② རྟ་བར མི་བྱེད་ལ།། གསུང་།

ནས་རིགས་སུ་སྐྱེ་བའི་སྐྱེ་བ་གཉིས་པ་བས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྒོམ་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་མ་ཐོབ་ཀྱི་བར་དུ་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱིས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ལ་བྱེད་པ་ཉམས་པ་མི་སྲིད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། རྒྱུན་ཞུགས་སྐུ་གཤེགས་གར་ ① བདག་ཆགས་ཀྱི་སྲིད་པ་མངོན་དུ་འགྱུར་ཞིང་ ②དང་དུ་མི་ལེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རྒྱུན་ཞུགས་དང་ཕྱིར་འོང་ལ་དེ་ལྟར་ཡོད་པ་བྱང་ཆུབ་ལམ་རིམ་ལས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་ཡང་། སྔོན་པོ་འཇལ་བྱེད་ཀྱི་མིག་ཤེས་ཆོས་ཅན། ཚད་མ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བཅད་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རྟོགས་ཟིན་རྟོགས་པའི་རིག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྔོན་པོ་འཇལ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་གང་ཞིག་སྔོན་པོ་ཚད་མས་རྟོགས་ཟིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ།

བཞི་པ་ལོག་ཤེས་བཤད་པ།

བཞི་པ་ལོག་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་བཞག་འཆད་པ་ལ། སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གི་ཚད་མ་མདོ་ལས། ཡོན་ཏན་སྐྱི་ནས་གཅིག་པ་ལ། །འཁྲུལ་པའི་ལོག་པའི་ཤེས་པར་འགྱུར། །③ཞེས་གསུངས། འདིའི་སྐབས་སུ་ལོག་ཤེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། རྩོད་པ་སྤོང་བ་དང་གསུམ།

དང་པོ་ལ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། ④རང་གི་ཞེན་ཡུལ་མེད་པའི་ཤེས་པ་དེ་ལོག་ཤེས་ཀྱི་

① ཁ གསེགས་ཁར ② ཁ གྱུར་ཀྱང ③ ཁ འགྱུར།། ④ ཁ དང་པོ་ལ་ཁ་ཅིག

མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། འོ་ན། ས་གཞི་①ཐམས་ཅད་ཆུས་གང་བར་མོས་པའི་ཟད་པར་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཆོས་ཅན། མཚོན་བྱ་དེར་ཐལ། མཚན་ཉིད་དེའི་ཕྱིར། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། ཆོས་ཅན་དེ་དང་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་ཁྱབ་ན་ས་གཞི་ཐམས་ཅད་ཆུས་གང་བ་ཡོད་པར་ཐལ། ② འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས།③

གཉིས་པ་རང་གི་ལུགས་ལ་ལོག་ཤེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ནི། རང་གི་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཞེན་ཡུལ་ལ་ ④འཁྲུལ་བའི་རིག་པ་དེ། ལོག་ཤེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། ⑤ དེ་ལ་དབྱེ་ན། རྟོག་མེད་དུ་གྱུར་པའི་ལོག་ཤེས་དང་། རྟོག་པར་གྱུར་པའི་ལོག་ཤེས་གཉིས་ཡོད། དང་པོའི་མཚན་ཉིད་ནི། རང་གི་འཛིན་སྟངས་ལ་འཁྲུལ་བའི་གསལ་སྣང་ཅན་གྱི་རིག་པ་དེ། རྟོག་མེད་དུ་གྱུར་པའི་ལོག་ཤེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དེ་ལ་དབྱེ་ན། དབང་ཤེས་སུ་གྱུར་པའི་དེ་དང་། ཡིད་ཤེས་སུ་གྱུར་པའི་དེ་གཉིས་ཡོད། དང་པོའི་མཚན་ཉིད་ནི། རང་གི་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་བའི་གསལ་སྣང་ཅན་གྱི་དབང་ཤེས་སུ་གྱུར་པའི་རིག་པ་དེ། རྟོག་མེད་ལོག་ཤེས་སུ་གྱུར་པའི་དབང་ཤེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དེ་ལ་དབྱེ་ན་ལྔ་ཡོད། གཉིས་པའི་མཚན་ཉིད་ནི། རང་གི་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་བའི་⑥གསལ་སྣང་ཅན་གྱི་ཡིད་ཤེས་སུ་གྱུར་པའི་རིག་པ་དེ། རྟོག་མེད་ལོག་ཤེས་སུ་གྱུར་པའི་ཡིད་ཤེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། མཚན་གཞི་ནི། སྒྲ་རྟག་པར་གསལ་བར་སྣང་བའི་ཡིད་ཤེས་ལྟ་བུ་ཡིན། རང་གི་ཞེན་ཡུལ་

---

① བ ཟེར་ན། ས་གཞི ② བ ཐལ་ལོ།། ③ བ འདོད་མི་ནུས་སོ།།

④ བ འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ ⑤ བ རང་ཉིད་ལོག་ཤེས་ཡིན་པའི་མཚན་ཉིད།

⑥བ འཛིན་སྟངས་ལ་འཁྲུལ་བའི

ལ་འཁྲུལ་བའི་ཞེན་རིག་དེ། རྟོག་པར་གྱུར་པའི་ལོག་ཤེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། མཚན་གཞི་[1]རི་བོང་རྭ་འཛིན་དང་། གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་གྱི་ཞེན་རིག་ལྟ་བུ། །

ལྟ་བ་ཐེ་ཚོམ་བཤད་པ།

ལྟ་བ་ཐེ་ཚོམ་གྱི་རྣམ་བཞག་འཆད་པ་ལ། སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གི་ཚད་མ་མདོ་ལས། དེའི་ཕྱིར་དེ་དེར་སྣང་བ་ལ། །[2]ཐེ་ཚོམ་ཟ་བར་རིགས་ཤེ་ན། ། ཞེས་པའི་གཞུང་འདི་བྱུང་།

འདིའི་སྐབས་སུ་མཐའ་དཔྱད་པ་ལ་དགག་བཞག་སྤང་གསུམ། དང་པོ་ལ་ཁ་ཅིག རང་ཡུལ་ལ་རྩེ་གཉིས་པའི་བློ་ཐེ་ཚོམ་གྱི་[3]མཚན་ཉིད། ཐེ་ཚོམ་ལ་དབྱེ་ན། དོན་འགྱུར་གྱི་ཐེ་ཚོམ། དོན་མི་འགྱུར་གྱི་ཐེ་ཚོམ། ཆ་མཉམ་པའི་ཐེ་ཚོམ་གསུམ་ཡོད། སྒྲ་རྟག་གམ་མི་རྟག་ཕལ་ཆེར་མི་རྟག་ལས་ཆེ་སྙམ་པའི་ཐེ་ཚོམ་དེ་དོན་འགྱུར་གྱི་ཐེ་ཚོམ་ཡིན། སྒྲ་རྟག་གམ་མི་རྟག་ཕལ་ཆེར་རྟག་ལས་ཆེ་སྙམ་པའི་ཐེ་ཚོམ་དེ་དོན་མི་འགྱུར་གྱི་ཐེ་ཚོམ་ཡིན། སྒྲ་རྟག་གམ་མི་རྟག་སྙམ་དུ་རྩེ་གཉིས་མཉམ་པ་ལྟ་བུ་ཆ་མཉམ་པའི་ཐེ་ཚོམ་ཡིན་ཟེར་ན། འོ་ན། དེ་གསུམ་པོ་གང་རུང་ཡིན་ན་ཐེ་ཚོམ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཉན་ཐོས་སྒྲ་བཅོམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་གཟུགས་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་གྲུབ་བམ་མ་གྲུབ་ཕལ་ཆེར་མ་གྲུབ་

[1] བ མཚན་གཞི་ནི [2] བ དེ་ཡི་ཕྱིར་དེ་དེར་སྣང་ལ། [3] བ བློ་དེ་ཐེ་ཚོམ་གྱི

ལས་ཆེ་སྐམ་པའི་ཐེ་ཚོམ་ཆོས་ཅན། ཐེ་ཚོམ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་གསུམ་པོ་གང་རུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དོན་འགྱུར་གྱི་ཐེ་ཚོམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་དོན་འགྱུར་གྱི་ཐེ་ཚོམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་རྟོགས་དགོས་ཀྱི་ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གོང་དུ་འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཉོན་མོངས་ཡིན་པར་ཐལ། ཐེ་ཚོམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། རྩ་ཉོན་དྲུག་པོ་གང་རུང་ཡིན་ན་ཉོན་མོངས་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་གང་ཞིག རྩ་ཉོན་དྲུག་འདྲེན་ཚུལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་དེ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་གཙོ་སེམས་འཕེན།① ཡང་ཁ་ཅིག རང་ལུགས་ལ་རྩེ་གཉིས་པའི་སེམས་བྱུང་དེའི་②མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། ཐེ་ཚོམ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་ཤེས་རབ་ཉོན་མོངས་ཅན་ཆོས་ཅན། ③དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། དེ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་སེམས་བྱུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ལྟ་མིན་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ལྟ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། ཐེ་ཚོམ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་ཚོར་བ་དང་། སེམས་པ་རེ་རེ་ནས་ཆོས་ཅན། ཐེ་ཚོམ་ཡིན་པར་ཐལ། རྩེ་གཉིས་པའི་བློ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྩ་ཉོན་ཡིན་པར་ཐལ། ཐེ་ཚོམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ཀུན་འགྲོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཁ་ཅིག་ན་རེ། རང་ལུགས་ལ་རྩེ་གཉིས་པའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་ཉོན་མོངས་དེའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། ཐེ་ཚོམ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་ཉེ་ཉོན་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། རྟགས་སླ། འདོད་ན། རྩ་

---

① བ དེ་བཞིན་དུ་ཐེ་ཚོམ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་གཙོ་སེམས་ཡང་འཕེན་ནོ།། ②བ སེམས་བྱུང་དེ་དེའི་མཚན་ཉིད ③ བ ཤེས་རབ་ཆོས་ཅན

ཉོན་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །ཡང་ཁ་ཅིག དེ་འདྲ་བའི་རྒྱ་ཉོན་དེ་དེའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། ཐེ་ཚོམ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་ཆགས་པ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། རྟགས་སླ། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་བློ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ། །

རང་ལུགས་ལ། རང་ཡུལ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་བློ་རྒྱུ་གཉིས་པ་བྱེད་པའི་ཆ་ནས་བཞག་པའི་རྒྱ་ཉོན་དེ། ཐེ་ཚོམ་གྱི་མཚན་ཉིད། དེ་ལ་དབྱེ་ན་དོན་འགྱུར་གྱི་ཐེ་ཚོམ། དོན་མི་འགྱུར་གྱི་ཐེ་ཚོམ། ཆ་མཉམ་པའི་ཐེ་ཚོམ་དང་གསུམ་ཡོད། དང་པོ་ནི། སྒྲ་རྟག་གམ་མི་རྟག་ཕལ་ཆེར་མི་རྟག་ལས་ཆེ་སྙམ་པའི་ཐེ་ཚོམ་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི། སྒྲ་རྟག་གམ་མི་རྟག་ཕལ་ཆེར་རྟག་ལས་ཆེ་སྙམ་པའི་ཐེ་ཚོམ་ལྟ་བུ། གསུམ་པ་ནི། སྒྲ་རྟག་གམ་མི་རྟག་ཇི་འདྲ་བ་ཞིག་ཡིན་སྙམ་པའི་ཐེ་ཚོམ་ལྟ་བུ། །[①]

རྒྱ་བའི་ས་བཅད་དྲུག་པ་དང་བདུན་པ་མངོན་རྗེས་བཤད་པ།

རྒྱ་བའི་ས་བཅད་དྲུག་པ་དང་བདུན་པ་མངོན་རྗེས་བཤད་པ་ལ། བློ་རིགས་གསུམ་དུ་དབྱེ་བ་ནི། རང་མཚན་སྣང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་མངོན་སུམ་བཤད་པ་དང་། སྤྱི་མཚན་བཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་རྟོག་པ་བཤད་པ་དང་། མེད་པ་གསལ་སྣང་ཅན་བཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་རྟོག་མེད་ལོག་ཤེས་བཤད་པ་དང་གསུམ། དང་པོ་དེ་ཉིད་འཆད་པར་བྱེད་པ་ལ། སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གི་ཚད་མ་མདོ་ལས། མིང་དང་རིགས་སོགས་སྦྱོར་བ་ཡི། །རྟོག་པ་དང་བྲལ་མངོན་སུམ་མོ། །ཞེས་པའི་

① བ ཇི་འདྲ་བ་ཞིག་སྙམ་པའི་ཐེ་ཚོམ་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཞུང་འདི་བྱུང་། གཉིས་པ་དེ་ཉིད་འཆད་པར་བྱེད་པ་ལ། མིང་དང་རིགས་སོགས་སྦྱོར་བ་ཡིས། །རྟོག་པ་ཞེས་པའི་གཞུང་འདི་བྱུང་། གསུམ་པ་དེ་ཉིད་འཆད་པ་ལ།① མངོན་སུམ་ལྐུར་སྣང་རབ་རིབ་བཅས། །ཞེས་པའི་གཞུང་འདི་བྱུང་།

འདིའི་སྐབས་སུ་མཐའ་དཔྱད་པ་ལ་དགག་གཞག་སྤང་གསུམ། དང་པོ་ལ་ཁ་ཅིག སྒྲ་དོན་འདྲེས་པར་འཛིན་པའི་ཞེན་རིག་དེ་རྟོག་པའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། བ་གླང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་བུ་འཛིན་རྟོག་པ་ཆོས་ཅན། སྒྲ་དོན་འདྲེས་པར་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ཡིན་པར་ཐལ། རྟོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། སྒྲ་སྤྱི་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། བརྡ་མི་ཤེས་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་རྟོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཁ་ཅིག བརྡ་ཤེས་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་རྟོག་པ་ཡིན་ན། སྒྲ་དོན་འདྲེས་པར་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། འོ་ན། ② ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྦྱོར་ལམ་དྲོད་ཀྱི་སྒོམ་བྱུང་དུ་གྱུར་པའི་རྟོག་པ་ཆོས་ཅན། སྒྲ་དོན་འདྲེས་པར་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། སྒྲ་སྤྱི་འཛིན་པའི་③རྟོག་པ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། སྒོམ་བྱུང་དུ་གྱུར་པའི་བློ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་རང་གི་ལུགས་ལ། སྒྲ་དོན་འདྲེས་རུང་དུ་འཛིན་པའི་ཞེན་རིག་དེ། རྟོག་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། སྒྲ་དོན་འདྲེས་རུང་ཞེས་པས་སྒྲ་དོན་འདྲེས་པར་འཛིན་པའི་མ་ཁྱབ་པ་དེ་བསྟན། ཞེན་རིག་ཅེས་པས་དེ་དང་རྟོག་བྲལ་གྱི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པ་

---

① བ གསུམ་པ་དེ་ཉིད་འཆད་པར་བྱེད་པ་ལ། ② བ ཁྱབ་ཟེར་ན། ཉན་ཐོས་ཀྱི

③བ འདོད་ན། སྒྲ་སྤྱི་འཛིན་པའི

གཅོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་དབྱེ་ན་རྟོག་པ་དོན་མཐུན་དང་། དོན་མི་མཐུན་གཉིས་ཡོད། རང་ཡུལ་ཡོད་པའི་རྟོག་པ་དང་རྟོག་པ་དོན་མཐུན་དོན་གཅིག རང་ཡུལ་མེད་པའི་རྟོག་པ་དང་རྟོག་པ་དོན་མི་མཐུན་དོན་གཅིག ཐབས་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་རྟོག་པ་དང་། ཟག་ཟད་ཀྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དུ་གྱུར་པའི་རྟོག་པའི་ཡུལ་མེད་ཀྱང་། རང་ཡུལ་མེད་པའི་རྟོག་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཡང་དེ་ལ་དབྱེ་ན། ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་དུ་གྱུར་པའི་དེ་གསུམ་ཡོད། སྒྲ་སྤྱི་ཙམ་གྱི་སྒོ་ནས་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་དེ། ཐོས་བྱུང་དུ་གྱུར་པའི་རྟོག་པའི་མཚན་ཉིད། དོན་ལ་བསམ་ནས་ངེས་པ་རྙེད་པའི་ཞེན་རིག་དེ། བསམ་བྱུང་དུ་གྱུར་པའི་རྟོག་པའི་མཚན་ཉིད། བསམ་བྱུང་གི་དོན་ལ་ཡང་དང་ཡང་དུ་འདྲིས་པར་བྱས་པའི་ཁམས་གོང་མའི་སེམས་བསྡུས་ཀྱི་ཞེན་རིག་དེ། སྒོམ་བྱུང་དུ་གྱུར་པའི་རྟོག་པའི་མཚན་ཉིད། །[1]

རྒྱ་བའི་ས་བཅད་གཉིས་པ་བློ་རིགས་དྲུག་ཏུ་དབྱེ་བ་ལ་དྲུག་ལས། ཚད་མ་དང་ཚད་མིན་གྱི་རྣམ་བཞག་འཆད་པ་ལ། སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གི་ཚད་མ་མདོ་ལས། ཚད་མར་གྱུར་པ་འགྲོ་ལ་ཕན་བཞེད་པ། །ཞེས་པའི་ཚད་མར་གྱུར་ཞེས་པའི་ཚད་མ་དེའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་གཅིག་སློབ་དཔོན་ཆོས་གྲགས་ཀྱིས་འཆད་པ་ལ། ཚད་མ་བསླུ་མེད་ཅན་ཤེས་པ། །དོན་བྱེད་ནུས་པར་གནས་པ་ནི། །མི་བསླུ། ཞེས་པ་དང་། དེའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་གཅིག་འཆད་པ་ལ། མ་ཤེས་དོན་གྱིས་གསལ་བྱེད་ཀྱང་། །ཞེས་པའི་གཞུང་འདི་བྱུང་། ཚད་མའི་གྲངས་ངེས་དེ་ཉིད་འཆད་པར་བྱེད་པ་ལ། སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གི་ཚད་མ་མདོ་ལས། མངོན་སུམ་དང་ནི

[1] ཐ མཚན་ཉིད་དོ།།

རྗེས་སུ་དཔག ། ཚད་མདོ་མཚན་ཉིད་གཉིས་གཞལ་བྱ། ། ཞེས་པའི་དོན་སློབ་དཔོན་ཆོས་གྲགས་ཀྱིས་འཆད་པ་ལ། ལེའུ་གསུམ་པ་ལས། གཞལ་བྱ་གཉིས་ཕྱིར་ཚད་མ་གཉིས། ། ཞེས་པའི་གཞུང་འདི་བྱུང་། གྲངས་ངེས་ཀྱི་དགོས་པ་དེ་ཉིད་འཆད་པ་ལ། རྣམ་འགྲེལ་ལེའུ་གསུམ་པ་ལས། དེའི་ཕྱིར་ཚད་མ་གཉིས་མཐོང་བའི། ། གཅིག་དང་གསུམ་ལ་སོགས་པ་སེལ། ། ཞེས་དང་། དེའི་དོན་ཐར་འབྱུང་སྨྲས་པས་འཆད་པ་ལ་རྟོག་གེའི་སྐད་ལས། གཉིས་ཞེས་སྨོས་པས་གཅིག་དང་གསུམ་དང་བཞི་དང་། ལྔ་དང་དྲུག་དང་བདུན་དུ་འདོད་པ་སེལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས། དེ་བཞིན་དུ་ཛེ་ཏཱ་རི་དང་། རིན་ཆེན་རྡོ་རྗེ་དང་། ཀུ་མ་ལ་ཤཱི་ལ་སོགས་ཀྱིས་བཞེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

རང་གི་ལུགས་ལ། མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། ཕྱེ་བ་སོ་སོའི་དོན་དང་། སྒྲ་དོན་དང་། གྲངས་ངེས་ཀྱི་དོན་དང་ལྔ། དང་པོ་ལ། མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས། སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས། གྲུབ་མཐའ་གོང་མའི་ལུགས་ཅུང་ཟད་བཤད་པ་གསུམ།① དང་པོ་ནི། རྟོག་བྲལ་མ་འཁྲུལ་བའི་རིག་པ། མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད། དེ་ལ་དབྱེ་ན་དབང་མངོན། ཡིད་མངོན། རང་རིག་མངོན་སུམ། རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་དང་བཞི་ཡོད།

གཉིས་པ་དབྱེ་བ་སོ་སོའི་དོན་བཤད་པ་ལ། རང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྐྱེན་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་ལས་བྱུང་ཞིང་རྟོག་བྲལ་མ་འཁྲུལ་བའི་གཞན་

①བ བཤད་པ་དང་གསུམ།

རིག་དེ། དབང་མངོན་གྱི་མཚན་ཉིད། དེ་ལ་དབྱེ་ན་གཟུགས་འཛིན་པའི་དེ། ནས། རེག་བྱ་འཛིན་པའི་དབང་མངོན་དེའི་བར་ལྔ་ཡོད།① དེ་རེ་རེ་ལ་རང་ཡིན་པར་གྱུར་པའི་ཚད་མ་དང་། བཅད་ཤེས་དང་། སྣང་ལ་མ་ངེས་ཀྱི་བློ་གསུམ་རེ་ཡོད། དང་པོ་གསུམ་སོ་སོའི་མཚན་གཞི་ཡོད་དེ། གཟུགས་འཛིན་དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་དང་པོ་ལྟ་བུ་དང་པོའི་མཚན་གཞི། དེ་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་གཉིས་པའི་མཚན་གཞི། ངེས་གཟུགས་མཐོང་ངམ་མ་མཐོང་སྙམ་པའི་ཐེ་ཚོམ་འདྲེན་པའི་དབང་མངོན་ལྟ་བུ་གསུམ་པ་ཡིན།② ཡང་དེ་ལྔ་པོ་རེ་རེ་ལ་རྐྱེན་གསུམ་རེ་ཡོད་དེ། རང་རང་གི་དམིགས་རྐྱེན། བདག་རྐྱེན། དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་གསུམ་རེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཟུགས་འཛིན་དབང་མངོན་ལ་རང་གི་རྣམ་པ་གཏོད་བྱེད་ཀྱི་རྐྱེན་དེ། དེའི་དམིགས་རྐྱེན་གྱི་མཚན་ཉིད། གཟུགས་དང་གྲུབ་བདེ་དབྱེར་མེད་ཀྱི་རྫས་གཅིག་པའི་མི་རྟག་པ་རགས་པ་རྣམས་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཕྲ་མོ་མི་འཛོག་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མ་དང་། རྡུལ་ཕྲ་རབ་རྣམས་དེ་ཡིན་པ་གཅོད་པའི་ཕྱིར། དེའི་དམིགས་རྐྱེན་དང་དེའི་གཟུང་དོན་གཉིས་སྐབས་འདིར་ཡིན་ཁྱབ་མཉམ་ཡིན་ནོ། ། གཟུགས་འཛིན་དབང་མངོན་རང་དབང་དུ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་རྐྱེན་དེ། དེའི་བདག་རྐྱེན་གྱི་མཚན་ཉིད། དེ་ལ་དབྱེ་ན། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྐྱེན་དང་། ཐུན་མོང་བའི་བདག་རྐྱེན་གཉིས་ཡོད། གཟུགས་འཛིན་དབང་མངོན་གཟུགས་འཛིན་ནུས་སུ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་དངོས་སུ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་རྐྱེན་དེ། དང་པོའི་མཚན་ཉིད། མཚན་གཞི་མིག་དབང་ལྟ་བུ། དེའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྐྱེན་ལས་གཞན

① བ དབང་མངོན་གྱི་བར་ལྔ་ཡོད། ②བ གསུམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

པའི་དེ་རང་དབང་དུ་གཙོ་བོར་སྐྱེད་པའི་རྐྱེན་དེ། གཉིས་པའི་མཚན་ཉིད། མཚན་གཞི་དེའི་བདག་རྐྱེན་གྱི་ཡིད་ལྟ་བུ། དེ་གསལ་རིག་ཏུ་སྐྱེད་པའི་རྐྱེན་དེ། གསུམ་པའི་མཚན་ཉིད། མཚན་གཞི་ནི། དེའི་སྔ་ལོགས་དེ་མ་ཐག་པའི་①ཡིད་ཤེས་ལྟ་བུ་ཡིན།②ལྟག་མ་རྣམས ③རིགས་འདྲ། །

ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ཡིད་མངོན་ལ་མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། སྐྱེ་ཚུལ་གསུམ། དང་པོ་ནི། རང་འདྲེན་བྱེད་ཀྱི་དབང་མངོན་ལས་བྱུང་ཞིང་དེའི་གཟུང་དོན་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་འཛིན་པའི་རང་ཉིད་རྟོག་བྲལ་མ་འཁྲུལ་བའི་ཆ་ནས་བཞག་པའི་གཞན་རིག་མངོན་སུམ་དེ། དེའི་མཚན་ཉིད། སྔོར་སྣང་དབང་མངོན་གྱིས་དྲངས་པའི་སྔོན་འཛིན་ཡིད་མངོན་ལྟ་བུ་དེའི་མཚན་གཞི། དེའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་དུ་རང་འདྲེན་བྱེད་ཀྱི་དབང་མངོན་གྱི་བཟུང་ཡུལ་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་འཛིན་ཞེས་སྨོས་པས་རང་ཡུལ་ད་ལྟར་བ་འཛིན་ནམ་སྙམ་པ་དང་། དེ་བཅད་ཤེས་ཡིན་ནམ་སྙམ་པའི་ལོག་རྟོག་སེལ་ཏེ། རྟོག་གེའི་སྐད་ལས། སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་འཛིན་པའི་ཕྱིར་བཟུང་ཟིན་པ་འཛིན་པ་ཉིད་བསལ་ལོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་སྨོས་པས་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་བསལ་ཞིང་། དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ལས་བྱུང་ཞེས

---

① བ ཐག་ཏུ་བྱུང་བའི་ ② བ ལྟ་བུ། ③ བ རྣམས་ལ

པས་ཕྱི་རོལ་བས་ལོང་བ་དང་འོན་པ་སོགས་མེད་པར་ཐལ་བའི་ལོག་རྟོག་བསལ་ཏེ། རྟོག་གེའི་སྐད་ལས། དབང་པོའི་ཤེས་པ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཡིད་ཡིན་པས། ཞེས་པ་ནས། མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་པའི་རྐྱེན་གྱི་ཁྱད་པར་གྱིས་ཀྱང་རྣལ་འབྱོར་པའི་ཤེས་པ་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ཉིད་དུ་ཐལ་བ་བསལ་ཏེ། ཞེས་པའི་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཡིད་མངོན་ཡིན་ན་དབང་མངོན་གྱི་རྗེས་སུ་བྱུང་བས་ཁྱབ་སྟེ། རྟོག་གེའི་སྐད་ལས། དབང་མངོན་འདས་མ་ཐག་ཏུ་ཡིད་མངོན་སྐྱེ་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་དེ་ལ་དབྱེ་ན། གཟུགས་འཛིན་ཡིད་མངོན། སྒྲ་འཛིན་ཡིད་མངོན། དྲི་འཛིན་ཡིད་མངོན། རོ་འཛིན་ཡིད་མངོན། རེག་བྱ་འཛིན་པའི་ཡིད་མངོན་དང་ལྔ་ཡོད།[1]

གསུམ་པ་སྐྱེ་ཚུལ་ལ་རིགས་གཏེར་རྗེས་འབྲངས་དང་བཅས་པ་ན་རེ། དང་པོར་དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་སྐྱེ། དེ་རྗེས་སུ་ཡིད་མངོན་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་སྐྱེ། དེ་རྗེས་དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་སྐྱེ་བ་སོགས་དབང་ཡིད་སྤེལ་མར་སྐྱེ་བ་རྒྱན་མཁན་པོའི་ལུགས་སུ་བྱས་པ་དང་། ཡང་དང་པོར་དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་སྐྱེ། དེའི་རྗེས་དེས་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་དང་དབང་པོས་བདག་རྐྱེན་བྱས་ནས་དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་མ་གཉིས་པ་དང་། ཡིད་མངོན་སྐད་ཅིག་དང་པོ་གཉིས་རྐྱེན་མཚུངས་པས་སྐྱེད་ལ། དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ནས་མཐར་འགག་པའི་བར་དུས་མཉམ་ཡིན་ལ། འདི་ལ་ཕྱིར་ལྟའི་མངོན་སུམ་གཉིས་དང་། ནང་ལྟའི་རང་རིག་གི་འགྲོས

[1] བ གཟུགས་འཛིན་ཡིད་མངོན་ནས་རེག་བྱ་འཛིན་པའི་ཡིད་མངོན་བར་ལྔ་ཡོད།

གཅིག་དང་གསུམ་སྟེ། མངོན་སུམ་འགྲོས་གསུམ་པ་འདི་བྲམ་ཟེ་བདེ་བྱེད་དགའ་བའམ་ཤཾ་ཀ་ར་ནནྡའི་ལུགས་སུ་བྱས་པ། ཡང་དབང་མངོན་གྱི་རྒྱུན་མཐའ་ཁོ་ནར་སྐྱེ་བ་སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གི་ལུགས་གསུམ་གྱི་སྔ་ཕྱི་གཉིས་མི་འཐད་ལ། བར་མ་འཐད་ཟེར་ཏེ། རིགས་གཏེར་ལས། སྲིལ་མ་དང་ནི་རྒྱུན་གྱི་མཐའ། ། གཉིས་ཀ་ལ་ཡང་གནོད་བྱེད་ཡོད། ། ཅེས་སོ། ། རྒྱུན་གྱི་ལུགས་སྲིལ་མར་འདོད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་རྒྱུན་གྱི་འགྲེལ་བ་འགྲེལ་བཤད་བོད་དུ་འགྱུར་བ་གཅིག་ལས་ཀྱང་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་ཏེ།① སེ་བཙུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ་ལས། དབང་ཡིད་སྲིལ་ནས་སྐྱེ་བར་རྒྱན་མཁན་པོས་བཞེད་དོ། ། ཞེས་མཁས་པ་རྣམས་ལ་གྲགས་པ་ཙམ་དུ་ཟད་ཀྱི། བོད་དུ་འགྱུར་བའི་རྒྱན་རྗེས་འབྲངས་དང་བཅས་པའི་གཞུང་ལུགས་གང་ནའང་མི་གསལ་ལོ། ། ཞེས་དང་། རིགས་གཏེར་རང་ཊཱིཀ་ལས་ཀྱང་། སྲིལ་མར་སྐྱེ་བ་ད་ལྟ་འགྱུར་བའི་རྒྱན་གྱི་འགྲེལ་བ་ན་མི་སྣང་ངོ་། ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། སྲིལ་མར་སྐྱེ་བ་ཐ་ཚད་ཡིན་པར་ཐལ། གནོད་བྱེད་མང་ལ་རྣམ་འགྲེལ་ལུགས་ལས་ཕྱིར་འགྱུར་ཀྱང་དེ་ལུགས་སུ་སླ་བའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དབང་མངོན་རིམ་གྱིས་སྐྱེ་ཚེ་བར་མ་ཆད་པར་ཡུལ་མི་འཛིན་པར་ཐལ། དབང་ཡིད་སྐད་ཅིག་མ་སྲིལ་མ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། རིམ་གྱིས་འཛིན་ན་དེ་མྱོང་བ། ། རྣམ་ཆད་མེད་པར་སྣང་མི་འགྱུར། ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་རྒྱུན་གྱི་ལུགས་ལ་དབང་ཡིད་སྲིལ་མར་འདོད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། རྒྱུན་གྱི་ལུགས་ལ་དབང་མངོན་ཡིད་མངོན་དུས་མཉམ་པ་བཞེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སློབ་དཔོན་དེས་ཡིད་

① བ ཕྱིར། དེར་ཐལ།

མངོན་ལ་རྟོག་པ་གཅིག་འདོད་པས། དབང་མངོན་དུས་སུ་ཡང་རྟོག་པ་སྐྱེད་པ་①མི་འགལ་བའི་ཕྱིར་ཏེ།② རྒྱན་ལས། གོམས་ལས་མདུན་ན་གནས་པ་ལས། །འདིའོ་ཞེས་ནི་ཤེས་པ་གང་། །མངོན་སུམ་བྱེད་ཕྱིར་དེ་ལ་ནི། །ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ཡིན་པར་འདོད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། ཆོས་མཆོག་དང་རྟོད་③ཚུལ་ཡང་ཡོད་མོད་ཀྱང་གཞན་དུ་སྤྲོའོ། །འདིར་འགྲོས་བརྟེ་ན་འགྲོས་གསུམ་པར་བྱའོ། །རྒྱན་གྱི་ལུགས་དེ་མངོན་སུམ་དུ་མི་རུང་བར་ཐལ།④ དེ་ལ་སྦྲུབ་འཇུག་གི་རྟོག་པ་ཡོད་པར་ཐལ་བ་དང་། མངོན་སུམ་རྟོག་བྲལ་དུ་མདོ་དང་སྡེ་བདུན་གྱིས་བཤད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ་བ་སོགས་ཀྱི་སྐྱོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ⑤ཐལ་འགྱུར་བའི་ཕྱོགས་ཡིན་ན་རུང་བར་འགྱུར་རོ། །ཡང་བྲམ་ཟེའི་བཞེད་པར་འདོད་ཚུལ་དེ་ཡང་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་བྲམ་ཟེའི་གཞུང་འགྱུར་བ་དང་། འཕགས་ཡུལ་གྱི་མཁས་པས་དེའི་བཞེད་པར་སྟོན་བྱེད་མེད་པས་དམ་བཅའ་ཙམ་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ་ལས། བྲམ་ཟེའི་ཆེན་པོའི་བཞེད་པ་ཡིན་ཞེས་སྨྲ་མ་དག་ལ་གྲགས་པ་ཙམ་མ་གཏོགས་བྲམ་ཟེའི་བོད་དུ་འགྱུར་བའི་གཞུང་ལུགས་གང་ནའང་ཁུངས་མེད་ཅིང་། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། ཁྱོད་ཀྱིས་དེ་ལ་འགྲོས་གསུམ་ངེས་ཅན་བྱས་ནས་སྐྱེ་དགོས་པར་འདོད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། འགྲོས་བདུན་ཀྱང་སྐྱེ་འདོད་ན་བསྐྱེས་ཆོག་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་འགྲོས་ལྔ་དང་། དབང་པོ་དང་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་འགྲོས་གཉིས་དང་བདུན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རིགས་གཏེར་རང་ཊཱི་ཀ་ལས། ཡུལ་གྱི་འགྲོས་སྔར་ན་ལྔར་འགྱུར་ལ། དབང་

①བ སྐྱེ་བ ②བ ཕྱིར། དེར་ཐལ། ③ བ བརྟད། ④བ རྒྱན་གྱི་ལུགས་དེ་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་མངོན་སུམ་དུ་མི་རུང་བར་ཐལ་བ་དང་། ⑤བ ཕྱིར་དང་།

བོ་དང་ཡིད་ཀྱི་འགྲོས་བསྟན་ན་བདུན་དུ་འགྱུར་རོ། །ཅེས་དང་། སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་
མུན་སེལ་ལས། སྐྱེ་ཚུལ་འདི་ལ་འགྲོས་དུ་ཡོད་བརྩིས་པ་ལ་དགོས་པ་ཆེན་པོ་ཡོད་པར་
མ་གོ་བས། འགྲོས་དུ་རྩི་དགོས་པའི་ངེས་པ་མེད་ལ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
གཞན་ཡང་། མིག་གི་དབང་མངོན་ཡུལ་གཟུགས་ལ་འཇུག་བཞིན་པའི་དུས་སུ་སོ་
སྐྱེ་དེའི་རྒྱུད་ལ་གཟུགས་གསལ་བར་མཐོང་བའི་ཡིད་མངོན་འདོད་པ་ཤིན་ཏུ་ཐ་ཆད་ཡིན་
པར་ཐལ། དེ་ནི་སྡེ་བདུན་རྒྱ་འགྲེལ་①གྱི་ཡིད་མངོན་གྱི་མཚན་ཉིད་སྟོན་པའི་
གཞུང་ཐམས་ཅད་དང་འགལ་བ་གང་ཞིག དེར་མ་ཟད། རྣམ་འགྲེལ་ལས།
ཅིག་ཅར་རིགས་མི་མཐུན་སྐྱེ་ཡང་། །ཤིན་ཏུ་གསལ་བའི་སེམས་གཅིག་གིས། །
ཞེས་སོགས་དང་། རྣམ་ཤེས་དོན་གཞན་ཞུགས་པ་ཡིས། །ཞེས་སོགས་དུ་
མ་དང་དངོས་སུ་འགལ་བའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དབང་པོའི་②རྒྱུ་བྱས་
པ་དང་། དབང་མངོན་གྱི་བཟུང་དོན་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་བཟུང་བར་བཤད་པའི་རྒྱུ་
མཚན་ཐམས་ཅད་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར་ཤིན་ཏུ་རྟོགས་སླ། གཞན་ཡང་། བྲམ་ཟེའི་
ལུགས་ལ་ཁྱོད་ཀྱིས་དང་པོ་དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ཁོ་ན་དང་། དེ་རྗེས་དབང་
མངོན་དང་ཡིད་མངོན་གཉིས་སྐྱེ་བར་འདོད་པ་དང་། དེའི་ལུགས་ལ་མངོན་སུམ་འགྲོས་
གསུམ་པ་ཁོ་ནར་བྱེད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་ན་མངོན་སུམ་འགྲོས་གཉིས་
པ་དང་འགྲོས་གསུམ་པ་གཉིས་ཀར་འདོད་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ།
མངོན་སུམ་འགྲོས་གཉིས་པ་གཅིག་དགོས་པ་གང་ཞིག འགྲོས་གསུམ་པ་ཁྱོད་ཀྱིས་
ཁས་བླངས་ཟིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དང་པོར་དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་མ

① བ རྒྱ་འགྲེལ་སོགས་ཡིད་མངོན་གྱི ② བ དབང་པོས

གཅིག་ཁོ་ན་སྐྱེ་དུས་མངོན་སུམ་འགྲོས་གཉིས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་དུས་དབང་མངོན་དང་རང་རིག་གཉིས་ལས་མངོན་སུམ་གཞན་མེད་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། མངོན་སུམ་འགྲོས་གཉིས་པར་①དེའི་ཚེ་འགྱུར་རོ་སོགས་སྐྱོན་དུ་མ་འཕེན་ཤེས་པར་བྱ།

དེས་ན་རང་ལུགས་ལ། སྡེ་བདུན་གྱི་ཡིད་མངོན་སྐྱེ་ཚུལ་པཎ་ཆེན་ཆོས་མཆོག་ལྟར་དབང་མངོན་གྱི་རྒྱུན་མཐར་སྐྱེ་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་སྐྱེ་བ་གང་ཞིག དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ཡན་ཆད་ཡིད་མངོན་ཡིན་པ་དང་། སྤྲུལ་མར་སྐྱེ་བ་དང་། རྟོག་བྲལ་གྱི་མངོན་སུམ་འགྲོས་གསུམ་དུ་སྐྱེ་བ་དང་། མངོན་སུམ་རྟོག་བཅས་རྒྱུན་ལྟ་བུ་རྣམས་མི་འཐད་པར་བསྒྲུབས་ཟིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཕྱི་མ་རྣམས་སླ། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ཡིད་དབང་གིས་བདག་རྐྱེན་བྱས་པའི་གཞན་རིག་མངོན་སུམ་མི་བཞེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་ལས། གཟུགས་ཤེས་པ་ནི་རྣམ་གཉིས་ཏེ། མིག་དང་ཡིད་ལ་བརྟེན་པའོ། །ཞེས་དང་། ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་ལས་ཀྱང་། ཡིད་ཀྱང་དོན་དང་། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དབང་མངོན་དུས་སུ་ཡིད་མངོན་མི་སྐྱེ་ལ་དེ་རྫོགས་རྗེས་དེ་མ་ཐག་ཏུ་སྐྱེ་སྟེ། དེ་དག་གི་དུས་སུ་དབང་མངོན་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་ཚོགས་ཚང་མ་ཚང་མཚུངས་ཀྱང་འགལ་རྐྱེན་ཡོད་མེད་དབང་གིས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ་ལས། འདི་རྒྱུན་དང་རྒྱུན་མ་རྫོགས་གོང་ལ་རྒྱུ་ཚོགས་ཚང་མ་ཚང་མཚུངས་ཀྱང་འགལ་རྐྱེན་ཡོད་མེད་མི་མཚུངས་ཏེ། རྒྱུན་མ་རྫོགས་གོང་དུ་དབང་ཤེས་བར་མ་ཆད་པར་འབྱུང་བས་ཡིད་མངོན་སྐྱེ་བའི་གོ་བཀག་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཡིད་

---

① བ　འགྲོས་གཅིག་པར

མངོན་སྣང་ཅིག་མ་གཅིག་ལས་མི་སྐྱེ་སྟེ། རྒྱུན་སྐྱེ་ན་སྔོན་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་པར་འགྱུར་བས་མི་འཐད་དོ། །ཞེས་སྒྲོ་འདོགས་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། དེས་ན་དེ་ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་ཡིན་པས་ལུང་གི་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འཐད་ལྡན་ཆུང་ངུ་ལས། ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་དེ་ནི①གྲུབ་པའི་མཐའ་ལ་གྲགས་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི་འདི་གྲུབ་པར་②བྱེད་པའི་ཚད་མ་ནི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དང་། རིགས་ཐིགས་དར་ཊཱི་ཀ་③ལེགས་བཤད་རིན་པོ་ཆེའི་གཏེར་ལས། ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་དེ་ཡང་བདག་ཅག་རྣམས་ཀྱིས་དཔྱད་པ་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལུང་ལ་བརྟེན་ནས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་ཡིན་གྱི། ཚད་མ་གཞན་གྱིས་རྟོགས་པར་མི་ནུས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ། སོ་སྐྱེའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཡིད་མངོན་ཆོས་ཅན།④ཁྱོད་སོ་སྐྱེ་ལ་ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་དེ་འཛིན་པའི་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། ཁྱབ་པར་ཐལ། ཤེས་པ་ཡིན་ན་རང་འཛིན་པའི་རང་རིག་ཡོད་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ན་ཡང་མ་ཁྱབ་སྟེ། རྒྱུན་ལྡན་གྱི་ཤེས་པ་དང་། ཚད་མ་ལ་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་པས་ཁྱབ་ཀྱང་ཤེས་པ་ཙམ་ལ་རང་རིག་གིས་གཞལ་བས་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། འདི་ཡང་གོ་ཐོབ་བྱས་སོ། །ཁོ་རང་ལ་འོ་ན། ཚུར་མཐོང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཀྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་ཤེས་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཚུར་མཐོང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་མངོན་སུམ་གྱིས་རྟོགས་པར་ཐལ། དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱིས་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་

---

① བ ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་བཤད་པ་ནི ②བ འདི་སྒྲུབ་པར ③བ རིགས་གཏེར་དར་ཊཱིཀ
④བ སོ་སྐྱེའི་རྒྱུད་ཀྱི གཟུགས་འཛིན་ཡིད་མངོན་ཆོས་ཅན།

ཁས། དེར་ཐལ། དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་ [1] གཞན་རིག་གི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། འདོད་ན། འཕགས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། དེས་ལྷག་མ་རྣམས་རྟོགས་སླ་འོ། །

རང་རིག་མངོན་སུམ་བཤད་པ།

གསུམ་པ་རང་རིག་ནི། ཚད་མ་མདོ་ལས། ཆགས་ལ་སོགས། །རང་རིག་རྟོག་པ་མེད་པ་ཡིན། །ཞེས་དང་། རང་འགྲེལ་ལས། འདོད་ཆགས་དང་། ཞེ་སྡང་དང་། གཏི་མུག་དང་། བདེ་བ་དང་། སྡུག་བསྔལ་ལ་སོགས་པ་ནི་རང་རིག་པ་དང་དབང་པོ་ལ་མི་ལྟོས་པའི་ཕྱིར་རང་རིག་པའི་མངོན་སུམ་མོ། །ཞེས་པའི་དོན་འཆད་པར། བདེ་སོགས་བདག་ཉིད་གཞན་མི་བརྟེན། །ཞེས་པ་ནས། ཐ་དད་རྣམ་གཞག་གྲུབ་པ་ཡིན། །ཞེས་བྱུང་། [2] འདིར་རང་རིག་གི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། སྒྲུབ་བྱེད་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི། འཛིན་རྣམ། རང་རིག་གི་མཚན་ཉིད། རྟོག་བྲལ་མ་འཁྲུལ་བའི་འཛིན་རྣམ། རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད། འཛིན་རྣམ་དུ་གྱུར་པའི་རྟོག་བྲལ་མ་འཁྲུལ་བའི་གསར་དུ་མི་བསླུ་བའི་ཤེས་པ་དེ། རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད། གཉིས་པ་ནི་དེ་ལ་དབྱེ་ན། རང་ཡིན་པར་གྱུར་པའི་ཚད་མ། བཅད་ཤེས། སྣང་ལམ་ངེས་པའི་བློ་གསུམ་ཡོད། མཚན་གཞི་རིམ་བཞིན་དུ། མིག་ཤེས་ཉམས་མྱོང་གི་རང་རིག་སྐད་ཅིག་དང་པོ་ལྟ་བུ་

---

[1] བ རྟོགས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེའི་རྒྱུད་ཀྱི [2] བ ཐ་དད་རྣམ་བཞག་གྲུབ་པ་མིན།།ཞེས་གསུངས

ཚད་མ་དང་། དེ་འདྲ་བའི་རང་རིག་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ལྟ་བུ་བཅད་ཤེས་དང་། སོ་སྐྱེའི་རྒྱུད་ཀྱི་དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མའི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་ཡིད་མངོན་འཛིན་པའི་རང་རིག་དང་། བྱེ་བྲག་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་བདེ་བ་འཛིན་པའི་རང་རིག་དང་། ①རྒྱང་ཕན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་འཛིན་པའི་རང་རིག་ལྟ་བུ་སྣང་ལ་མ་ངེས་པ་ཡིན།

གསུམ་པ་སྒྲུབ་བྱེད་ནི། སྔོན་འཛིན་མིག་ཤེས་ཆོས་ཅན། རང་མྱོང་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་ཡིན་ཏེ། རང་དྲན་པའི་དྲན་ཤེས་ཡོད་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རང་མྱོང་བྱེད་ཀྱི་རང་རིག་ཡོད་པར་ཐལ། རང་མྱོང་བྱེད་ལ་རང་རིག་གཞན་རིག་གང་རུང་དུ་ངེས། གཞན་རིག་གི་མྱོང་བྱེད་ཐུག་མེད་ཀྱིས་ཁེགས་པའི་ཕྱིར། རྣམ་ངེས་ལས། དུས་ཕྱིས་དྲན་པ་ལས་ཀྱང་སྟེ། །ཚུལ་གཉིས་དང་ནི་རང་རིག་གྲུབ། །མ་མྱོང་བ་ནི་མེད་ཕྱིར་ཡང་། །ཞེས་དང་། རྣམ་འགྲེལ་ལས། དྲན་པ་ལས་ཀྱང་བདག་རིག་གྲུབ། །ཅེས་སོ། །ཁ་ཅིག རང་རིག་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་ཡིན་ཟེར་ན། དེ་ཆོས་ཅན། མངོན་སུམ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ལྡན་མིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མངོན་སུམ་②བཞིར་ཕྱེ་བའི་ཡ་གྱལ་དུ་བགྲང་བ་དང་དངོས་སུ་འགལ་ལོ། །ཡང་ཁ་ཅིག་ན་རེ། རང་རིག་ཏུ་གྱུར་པའི་བཅད་ཤེས་མེད་ཟེར་ན། སྔོན་འཛིན་དབང་མངོན་ཉམས་མྱོང་གི་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་བཅད་ཤེས་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་རྒྱུན་དང་ལྡན་པའི་མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་སླ། ཁྱབ་སྟེ། འཐད་ལྡན་ཆུང་བ་ལས། མངོན་སུམ་དང་རྗེས་སུ་དཔག་པ་དག་གི་དང་པོའི་སྐད་ཅིག་མ་ཉིད་ནི་ཚད་

① བ རང་རིག་རྣམས་སྣང་ལ་མ་ངེས་པའི་བློ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ② བ རང་རིག་མངོན་སུམ་

མ་ཡིན་ལ། ① དེ་དག་གི་རྒྱུན་དུ་གྱུར་པའི་གྲུབ་པ་དང་བདེ་བ་ཐ་མི་དད་པ་ཕྱི་མ་རྣམས་ནི་ཚད་མ་ཡིན་པ་སྤྲངས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ། རང་རིག་ཏུ་གྱུར་པའི་བཅད་ཤེས་མེད་པར་ཐལ། བཅད་ཤེས་ཉམས་མྱོང་གི་རང་རིག་དེ་བཅད་ཤེས་ལ་ཚད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། དེ་དེ་ལ་ཚད་མ་ཡིན་ཀྱང་། དེའི་ཡང་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་བཅད་ཤེས་བྱས་ཆོག་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་མངོན་སུམ་བཞིན་ནོ། །

རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་བཤད་པ།

བཞི་པ་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ནི། ཚད་མ་མདོ་ལས། རྣལ་འབྱོར་རྣམས་ཀྱི་བླ་མས་བསྟན། །མ་འདྲེས་པ་ཡི་དོན་ཙམ་མཐོང་། ཞེས་པའི་དོན་རྣམ་འགྲེལ་འདིར་འཆད་པ་ན། རྣལ་འབྱོར་ཤེས་པ་ལྔར་བཤད་པ། །དེ་དག་གི་དེ་སྒོམ་བྱུང་ཡིན། །ཅེས་པ་ནས། ལྷག་མ་ཉེ་བར་བསྙད་པ་ཡིན། །ཞེས་བྱུང་།འདིར་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ལ་མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། སྒྲུབ་བྱེད་གསུམ། དང་པོ་ནི། རང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྐྱེན་དུ་གྱུར་པའི་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གོམས་པའི་སྟོབས་ལས་བྱུང་ཞིང་། རང་ཡུལ་ཡང་དག་པའི་དོན་ལ་རྟོག་བྲལ་མ་འཁྲུལ་བའི་མཁྱེན་པ་དེ། རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད། ② གཉིས

① བ རྗེས་སུ་དཔག་པའི་སྐད་ཅིག་དང་པོ་ཉིད་ཚད་མ་ཡིན་ལ།

② བ མཁྱེན་པ་དེ་དེའི་མཚན་ཉིད།

པ་ནི་དེ་ལ་དབྱེ་ན། རང་ཡིན་པར་གྱུར་པའི་ཚད་མ་དང་། བཅད་ཤེས་གཉིས་ཀྱང་ཡོད། རང་ཡིན་གྱི་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་མཐོང་སྒོམ་མི་སློབ་ལམ་སོགས་ཀྱང་ཡོད། རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ལ་སྣང་ལ་མ་ངེས་པ་མེད་དེ། དེ་ཡིན་ན་རང་ལ་སྣང་བ་ཐམས་ཅད་ངེས་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། བློ་གྲོས་ཆེན་པོས་མཐོང་ཉིད་ལས། །རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ངེས་པར་བྱེད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་སྒྲུབ་བྱེད་ནི། བརྩེ་བ་དང་། བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་གཉིས་རེ་རེ་ནས་ཆོས་ཅན། གོམས་རྐྱེན་དང་མ་བྲལ་བར་བསྒོམས་པ་ལས་བསྒོམ་བྱའི་དོན་ལ་གསལ་སྣང་རབ་ཀྱི་མཐར་ཕྱིན་འབྱུང་རུང་ཡིན་ཏེ། རྟེན་བརྟན་གོམས་པར་བྱས་ཟིན་འབད་རྩོལ་བསྐྱར་མ་ལ་མི་ལྟོས་པའི་སེམས་རྒྱུད་ཀྱི་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་འདོད་ཆགས་བཞིན། ཇི་སྐད་དུ་རྣམ་འགྲེལ་ལས། དེ་ཕྱིར་ཡང་དག་ཡང་དག་མིན། །གང་གང་ཤིན་ཏུ་གོམས་གྱུར་པ། །གོམས་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ན། །དེ་གསལ་མི་རྟོག་བློ་འབྲས་ཅན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་རྟེན་སེམས་གསལ་རིག་ཙམ་ཡིན་ལ། དེ་བརྟན་པར་རིག་པ་ཙམ་གྱི་ཡ་མཐའ་དང་མ་མཐའ་ཐུག་མེད་དུ་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱན་ལས། དབང་པོ་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་ལས། །ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པའང་དེ་ལས་ཡིན། །དེ་ལས་ཀྱང་ཡང་དེ་འགྱུར་ཕྱིར། །སྲིད་པ་ཐོག་མཐའ་མེད་པར་གནས། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་ཀྱང་ཐལ་ཆེར་དེ་དང་འདྲ་ཡང་ཁྱད་ཟད་བཤད་ན། མངོན་སུམ་རང་གི་ངོ་བོ་དང་། རྐྱེན་གསུམ་གྱི་ཁྱད་པར་དང་། མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང

བཤད་པ་དང་། མཚོན་བྱ་རྗེས་བརྗོད་ ①མཚན་ཉིད་སྒྲུབ་པའི་སྒྲ་དོན་བཤད་པ་དང་བཞི། དང་པོ་ལ་མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། སོ་སོའི་དོན་བཤད་པ་གསུམ། ②དང་པོ་ནི། རྟོག་པ་དང་བྲལ་ཞིང་བག་ཆགས་བརྟན་འབྱུང་གི་མི་བསླུ་བའི་ཤེས་པ་དེ། མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། རྣམ་ངེས་ལས། གཞན་བག་ཆགས་བརྟན་པའི་ཕྱིར་འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་པར་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བ་དེ་ནི་ཐ་སྙད་དུ་མི་བསླུ་བ་ལ་ལྟོས་ཏེ་འདིར་ཚད་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དང་། དེའི་འཐད་ལྡན་ལས། རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་དུ་སྨྲ་བ་ལ་ནི། སློབ་དཔོན་གྱིས་བག་ཆགས་བརྟན་པ་དང་མི་བརྟན་པ་དག་གི་རྣམ་པར་བཞག་པ་མཐོང་ལ། ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། མདོ་སེམས་ཐུན་མོང་དང་སྔར་ལྟར་ཡིན་ལ།③ སེམས་ཙམ་པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་བྱེད་ན་དེ་ལྟར་སྦྱར་④དགོས།

གཉིས་པ་དབྱེ་ན་དབང་མངོན། ཡིད་མངོན། རང་རིག རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་བཞི་ཡོད། དང་པོ་ལ་གཟུགས་འཛིན་དབང་མངོན་ནས་རེག་བྱ་འཛིན་པའི་དབང་མངོན་གྱི་བར་ལྔ་ཡོད།⑤དེ་རེ་རེ་ལ་རང་ཡིན་གྱི་ཚད་མ་དང་བཅད་ཤེས་གཉིས་གཉིས་ཡོད་ཅིང་། སྣང་ལ་མ་ངེས་ཡང་ཡོད། ⑥གཉིས་པ་ཡིད་མངོན་ཡང་སྡེ་བདུན་ལས་བཤད་པའི་ངོ་བོ་དབྱེ་བ་སྐྱེ་ཚུལ་སྔར་དང་འདྲ་ལ། ས་སྡེ་ན་ཅུང་ཟད་ཁྱད་པར་ཡོད་ཀྱང་མ་སྤྲོས་པས་དེར་ལྟོས། གསུམ་པ་རང་རིག་ཀྱང་སྔར་ལྟར་མདོ་སྡེ་བ་སེམས་ཙམ་

① བ རྗེས་བརྗོད་དང་། ② བ བཤད་པ་དང་གསུམ། ③བ མདོ་སེམས་ཐུན་མོང་བ་སྔར་ལྟར་ཡིན་ལ། ④བ སྦྱོར་དགོས ⑤བ རིག་འཛིན་དབང་མངོན་བར་ལྔ་ཡོད། ⑥བ བཅད་ཤེས་གཉིས་ཡོད་ཅིང་། སྣང་ལ་མ་ངེས་པ་ཡང་ཡོད།

པ ①རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་དབུ་མ་པ་དག་འདོད་ལ། ཐལ་འགྱུར་བ་དང་མདོ་སྡེ་སྤྱོད་པའི་དབུ་མ་པ་དག་མི་འདོད་དོ། ། བཞི་པ་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ལ་མདོ་སྡེ་པ་ལྟར་སྣང་ཡུལ་ལ་རང་མཚན་གྱིས་ཁྱབ་པ་དང་། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པར་འདོད་པའི་ལུགས་གཉིས་ཡོད་དེ། ཕྱི་མ་ནི་ཐེག་བསྡུས་སུ་བཤད་ཅིང་། ཡང་གཞིགས་ཀྱི་དགོངས་པར་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་དབུ་མ་བ་དང་གཉིས་ཀས་འདོད་པའི་ཕྱིར།

སེམས་ཙམ་པའི་རྐྱེན་གསུམ་བཤད་པ།

གསུམ་པ་སེམས་ཙམ་པའི་②རྐྱེན་གསུམ་ནི། དམིགས་བརྟགས་ལས། ནང་གི་ཤེས་བྱའི་ངོ་བོ་ནི། ། ཕྱི་རོལ་ལྟར་སྣང་གང་ཡིན་པ། ། དོན་ཡིན་རྣམ་ཤེས་ངོ་བོའི་ཕྱིར། ། དེ་རྐྱེན་ཉིད་ཀྱང་ཡིན་ཕྱིར་རོ། ། ཞེས་པ་འདིས་སྔོན་འཛིན་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱིས ③སྣང་བའི་དམིགས་རྐྱེན་དང་། དེའི་ དམིགས་རྐྱེན་བརྟགས་པ་བ་④ བསྟན་ཏེ། དེས་དབང་ཤེས་ལས་ཕྱི་རོལ་ལྟ་བུར་སྣང་བའི་སྔོན་པོ་སོགས་ནི། དབང་ཤེས་དེ་དང་དེའི་དོན་ཡིན་ཏེ། དམིགས་པ་ཡང་ཡིན་ལ་དེ་དང་དེའི་རྐྱེན་ཡང་ཡིན་པས་དམིགས་རྐྱེན་ཡིན་ཞེས་བཤད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་རྣམ་ཤེས་དེའི་རྣམ་པར་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ངོ་བོ་ཡིན་པས་ན་དེའི་དམིགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་འགྲེལ་ལས། ནང་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནི་དོན་དུ་སྣང་

① བ སེམས་ཙམ་པ་བ ② བ གཉིས་པ་སེམས་ཙམ་པའི ③ བ དབང་མངོན་གྱི

④ བ དེ་དམིགས་རྐྱེན་བརྟགས་པ་བར

པ་དང་དེ་ལས་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་ཆོས་གཉིས་དང་ལྡན་པ་ནང་ན་ཡོད་པ་ཁོ་ན་དམིགས་པའི་རྐྱེན་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་སྣང་བའི་རྐྱེན་①བཤད་དོ། །དེར་མ་ཟད་དབང་ཤེས་ལ་སྣང་བའི་སྔོན་པོ་དེ་དབང་ཤེས་གཅིག་པུ་ དེའི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་དུས་མཉམ་ཡིན་ཀྱང་འདིར་རྐྱེན་དུ་འདོད་དེ། དེ་ཡུལ་དུ་ཡོད་ན་དབང་ཤེས་དེ་སྐྱེ་ལ་མེད་ན་མི་ སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། དེ་སྐད་དུ་དམིགས་བརྟགས་ལས། གཅིག་ཆའང་མི་འཁྲུལ་ཕྱིར་ན་རྐྱེན། །ཞེས་དང་། དེའི་རང་འགྲེལ་ལས། རེ་ཞིག་དེ་ལྟར་སྣང་བ་ཉིད་རྐྱེན་ཡིན་ལ་བརྟགས་ན་ ②དེའི་ཕྱོགས་གཅིག་ལྟན་ཅིག་སྐྱེས་པ་གོ་ཇི་ལྟར་ རྐྱེན་ ཡིན་ ཞེ་ ན། གཅིག་ ཆའང་ ཞེས་ སོགས་ ནས། རྐྱེན་ ཉིད་ ཡིན་ པར་ སླུའོ། །ཞེས་ གསུངས་ པའི་ ཕྱིར། འདི་ ནི་ ཆོས་ མངོན་ པའི་ སློབ་ དཔོན་ དག་ གིས་ རྒྱུ་ དུག་ འདོད་ པ་ དང་བསྟུན་ ཙམ་ ཡིན་ གྱི་ རང་ ལུགས་ མ་ ཡིན་ ཏེ། དེས་ན་དམིགས་རྐྱེན་ ③བཏགས་ པ་ བ་ ཡིན་ པའི་ ཕྱིར་ ཏེ། སྡེ་ བདུན་ ཡིད་ ཀྱི་ མུན་ སེལ་ ལས། དམིགས་ རྐྱེན་ གྱི་ ཚུལ་ འདི་ ཡང་ རྒྱུ་ འབྲས་ དུས་ མཉམ་ སྲིད་ པ་ དང་ ། རྒྱུ་འབྲས་ལ་རྫས་གཞན་གྱིས་མ་ཁྱབ་པར་འདོད་པའི་ཆོས་མངོན་པ་པའི་སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་ལ་སོགས་པ་སྔ་མ་དག་གི་འདོད་པ་བརྗོད་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི་ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ ཕྱིར། སློབ་དཔོན་རང་ལུགས་ཀྱི་དམིགས་རྐྱེན་④མཚན་ཉིད་པ་བཤད་པ་ལ་དུས་ མཉམ་ པ་ མི་ རུང་ ཞིང་། དམིགས་ རྐྱེན་ ནི་ ཤེས་ པ་ དེའི་སྔ་ ལོགས་ སུ་ བྱུང་ བའི་ ཤེས་ པ་ དང་ དེ་ གཉིས་ རིམ་ ཅན་ དུ་ གྲུབ་ པ་ དགོས་ ཀྱི། ཅིག་ ཅར་ མི་ རུང་ བའི་ ཕྱིར་ ཏེ། དམིགས་བརྟགས་ལས། ཡང་ན་ནུས་པ་འཛོག་ཕྱིར་རིམ་གྱིས་ཡིན། ཞེས་

① བ གཅིག་པོ ② བ བཏགས་ན ③ བ དེ་ནི་དམིགས་རྐྱེན ④ བ དམིགས་རྐྱེན་གྱི

གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་དབང་ཤེས་སྔ་མ་སྔ་མའི་①སྐྱེང་གི་རང་འབྲས་དབང་ཤེས་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་ཡུལ་གྱི་②རྣམ་ལྡན་དུ་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་དེ་དང་དེ་ཆོས་ཅན། རིམ་གྱིས་དབང་ཤེས་ཕྱི་མ་ཕྱི་མའི་དམིགས་རྐྱེན་ཡིན་ཏེ། རང་འབྲས་དབང་ཤེས་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་དེ་དག་ལ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་འཇོག་པའི་རྐྱེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཚིག་དེའི་ནུས་པ་རྫོང་གཞི་བྱས་འཇོག་ཕྱིར་སྒྲུབ་བྱེད་ལ་བྱེད་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་མ་བྱས་པར་ཚིག་ཟིན་ལྟར་སྦྲེལ་ན་③ཁྱབ་པ་མ་འབྲེལ་བའམ། དབང་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུད་རྒྱུར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་འོང་བའི་ཕྱིར་དང་། ④བག་ཆགས་བརྟན་བྱུང་ཞེས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ་ལས། དེས་ན་ནུས་པ་ཆོས་ཅན་དུ་བྱས་ནས་འཇོག་པའི་ཕྱིར་ཞེས་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་སྦྱར་བར་བྱ་བ་ཡིན་གྱི། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བཤད་ཚུལ་འདི་འཐད་པར་ཐལ། སྔོ་འཛིན་དབང་མངོན་གྱི་སྔ་ལོགས་དེ་མ་ཐག་ཏུ་བྱུང་བའི་སྔོན་པོ་དང་སྔོ་འཛིན་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱི་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་གྱི་སྐྱེང་གི་དབང་མངོན་ཕྱི་མ་སྔོན་པོའི་རྣམ་ལྡན་དུ་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་གཉིས་པོ་དེ་ཆོས་ཅན། སྔོན་འཛིན་དབང་མངོན་ཕྱི་མའི་དམིགས་རྐྱེན་ཡིན་ཏེ། དབང་མངོན་ཕྱི་མ་སྔོན་པོའི་རྣམ་ལྡན་དུ་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྐྱེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་འགྲེལ་ལས། དོན་དུ་སྣང་བ་དེ་ནི་རང་སྣང་བ་དང་མཐུན་པའི་འབྲས་བུ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྐྱེད་པའི་ཕྱིར་ནུས་པ་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རྟེན་བྱེད་པ་མི་འགལ་ལོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། དོན་དུ་སྣང་བ་དེ་

① བ དབང་ཤེས་སྔ་མའི་ ② བ དབང་ཤེས་ཕྱི་མ་ཡུལ་གྱི་ ③ བ སྦྲེལ་ན

④བ སྐྱོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ

ནི་ཞེས་པས། སྔོན་པོ་དམིགས་རྐྱེན་དང་ནུས་པ་སོགས་ཀྱིས་ནུས་པ་དམིགས་རྐྱེན་དུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། ① སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ་ལས། དེ་ཡང་སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་ལ་དབང་ཤེས་ལ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་ཤར་བ་ཐམས་ཅད་བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་ཤར་བའི་རྣམ་པ་ཡིན་གྱི། ཡུལ་རང་ངོས་ནས་གཏད་པའི་རྣམ་པ་མ་ཡིན་ལ། ཞེས་པ་ནས། དབང་ཤེས་ཕྱི་མ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་ལྡན་དུ་སྐྱེད་པའི་རྩ་བའི་རྐྱེན་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེའི་དམིགས་རྐྱེན་དུ་བཞག་པའི་ཚུལ་འདི། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། སྔོན་འཛིན་དབང་མངོན་གྱི་སྔ་ལོགས་དེ་མ་ཐག་ཏུ་བྱུང་བའི་སྔོན་པོ་དང་། དབང་པོ་སྔ་མའི་སྟེང་གི་ཕྱི་མ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་ལྡན་དུ་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་གཉིས་ཆོས་ཅན། སྔོན་འཛིན་དབང་མངོན་ཕྱི་མའི་དམིགས་པ་ཡང་ཡིན་ལ་རྐྱེན་ཡང་ཡིན་པས་དབང་མངོན་ཕྱི་མའི་དམིགས་རྐྱེན་དུ་འཇོག་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། མངོན་པ་བས་དེ་ལྟར་བཤད་ཀྱང་འདིར་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དབང་ཤེས་ཕྱི་མ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་ལྡན་དུ་སྐྱེད་པའི་རྐྱེན་ཅིག་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ་ལས། དེ་ཡང་དབང་ཤེས་ཕྱི་མ་དེའི་དམིགས་པ་ཡང་ཡིན་ལ་རྐྱེན་ཡང་ཡིན་པས། དེའི་དམིགས་རྐྱེན་དུ་འཇོག་པ་མ་ཡིན་གྱི། དབང་ཤེས་ཕྱི་མ་དེ་རང་གི་རྣམ་ལྡན་དུ་སྐྱེད་པའི་རྐྱེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དེའི་དམིགས་རྐྱེན་ཞེས་བྱའོ། ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རིགས་རྒྱན་ལས། ནུས་པ་འཇོག་པའི་དམིགས་རྐྱེན་ནི་སྔོ་སྣང་དབང་ཤེས་ཀྱི་སྔ་ལོགས་སུ་བྱུང་བའི་སྔོན་པོ་ལྟ་བུ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། སྔོན་པོ་དང་དབང་མངོན་ལ་རྣམ་པ་ཤར་བའི་སྔོན་པོ་གཉིས་ཆོས

---

① བ བསྟན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ།

ཅན། དམིགས་རྐྱེན་ཆོས་གཉིས་དང་ལྡན་ཏེ། དབང་མཛོད་དེའི་དམིགས་པ་ཡང་ཡིན་ལ། རྐྱེན་ཡང་ཡིན་པས་དམིགས་རྐྱེན་ཆོས་གཉིས་དང་ལྡན་ཞེས་བཤད་པའི་ཕྱིར། འདི་དམིགས་རྐྱེན་བཏགས་པ་བ་ཡིན་ནོ། །ཡང་དབང་མཛོད་ཀྱི་སྔ་ལོགས་དེ་མ་ཐག་གི་སྔོན་པོ་དང་། དབང་མཛོད་སྔ་མའི་སྐད་ཅིག་གི་དབང་མཛོད་ཕྱི་མ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་ལྡན་དུ་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་གཉིས་ཆོས་ཅན། དམིགས་རྐྱེན་ཆོས་གཉིས་དང་ལྡན་ཏེ། དབང་ཤེས་ལ་དམིགས་པའི་རྣམ་པ་འཇོག་བྱེད་ཡིན་པ་དང་། དབང་ཤེས་ཀྱི་རྐྱེན་ཡིན་པ་གཉིས་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། རང་འགྲེལ་ལས། དེ་ལྟར་ནང་གི་དམིགས་པ་ནི་ཆོས་གཉིས་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར་དམིགས་རྐྱེན་དུ་འདོད། ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དབང་མཛོད་ཀྱི་རྐྱེན་གསུམ་ཡོད་དེ། དེའི་དམིགས་རྐྱེན་དང་། བདག་རྐྱེན་དང་། དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་སྔོན་འཛིན་དབང་མཛོད་དེའི་དམིགས་རྐྱེན་ལ་དེའི་དམིགས་པས་ཀྱང་མ་ཁྱབ་ཅིང་།①དེའི་དམིགས་པ་ལ་དེའི་དམིགས་རྐྱེན་གྱིས་ཀྱང་མ་ཁྱབ་ལ། དབང་མཛོད་དེའི་དམིགས་རྐྱེན་ལ་དེ་ལ་སྣང་བས་ཀྱང་མ་ཁྱབ། མི་སྣང་བས་ཀྱང་མ་ཁྱབ། དེས་རྟོགས་པས་ཀྱང་མ་ཁྱབ། མ་རྟོགས་པས་ཀྱང་མ་ཁྱབ་ལ། དེའི་དམིགས་རྐྱེན་དབང་མཛོད་དེ་དང་རྫས་ཐ་དད་ཡིན་ཀྱང་སྔོན་འཛིན་དབང་མཛོད་བཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཚུལ་སོགས་ཤེས་པར་བྱིས། དམིགས་རྐྱེན་གཉིས་བཤད་ཟིན། དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་མདོ་སྡེ་པ་དང་འདྲ་སྟེ། རིགས་རྒྱན་ལས། གཟུགས་འཛིན་དབང་མཛོད་སྐྱོང་ཅམ་དུ་གཙོ་བོར་དངོས་སུ་སྐྱེད་

---

① བ དམིགས་པའི་མ་ཁྱབ་ཅིང་།

བྱེད་ཡིན་པ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་བྱེད་ཚུལ་དུ་མ་ཡོད་དེ། རིགས་རྒྱན་ལས། དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་རིགས་མཐུན་པོ་ནས་བྱེད་པར་མ་ངེས་ཏེ། རྟོག་པས་དབང་ཤེས་དང་། དབང་ཤེས་ཀྱིས་རྟོག་པ་དང་། དཀར་འཛིན་དབང་ཤེས་ཀྱིས་སེར་འཛིན་དབང་ཤེས་ཀྱི་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་བྱེད་པའང་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སོ། །①

གཟུགས་འཛིན་དབང་མངོན་ ②གཟུགས་པོ་ན་འཛིན་ནུས་སུ་རང་དབང་དུ་སྐྱེད་པའི་རྐྱེན་དེ། གཟུགས་འཛིན་དབང་མངོན་གྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྐྱེན་གྱི་མཚན་ཉིད་དུ་འཇོག མཚན་གཞི་དེའི་བདག་རྐྱེན་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པར་མདོ་སེམས་གཉིས་ཀས་འདོད་ཀྱང་། མདོ་སྡེ་པས་དབང་པོ་དེ་ཐེམ་པོ་དང་། སེམས་ཙམ་པས་དབང་མངོན་སྔ་མའི་ནུས་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དམིགས་བརྟགས་ལས། ལྷན་ཅིག་བྱེད་དབང་ནུས་པ་ཡི། །ངོ་བོ་གང་ཡིན་ནུས་པའང་ཡིན། །དེ་ཡང་རྣམ་རིག་ལ་མི་འགལ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ས་བཅད་ལྷག་མ་རྣམས་སྔར་བཤད་པས་རྟོགས་སླ་ཞིང་། གྲུབ་མཐའ་གོང་མ་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་ཀྱང་ཚིག་གསལ་གྱི་ཚད་མའི་རྣམ་བཤད་དུ་རྒྱས་པར་བཤད་ཟིན་པས་དེར་ཤེས་པར་བྱའོ།། ||

སྐབས་པ། འཁོར་འདུས་སྐྱོན་ཡོན་དགེ་དང་མི་དགེ་དང་། །བདེན་གཉིས་བདེན་བཞིའི་བླང་དོར་མ་ལུས་པ། །སོ་སོར་འཁྲུལ་དང་མ་འཁྲུལ་བློ་རིགས་ཚོགས། །ལེགས་བཤད་དྭངས་ཤེལ་ནང་དུ་བཀྲ་འདི་ལྟོས། །གྲུབ་མཐའ་གོང་འོག་རང་གཞན་ཚད་མ་དང་། །བློ་རིགས་འདོད་ཚུལ་འདི་ལ་འཕགས་ཡུལ

① བ···ཞེས་གསུངས། ②བ དབང་མངོན་ལ་གཟུགས

གྱི། །པཎ་ཆེན་རྣམས་ཀྱང་བཞེད་སྲོལ་ཚོན་རིས་བཞིན། །ལེགས་པར་གསལ་འདི་སྒྱུ་མ་མིག་འཕྲུལ་བཞིན། །འདིར་འབད་དགེ་བས་ཚོ་རབས་ཐམས་ཅད་དུ། །རྒྱལ་བ་སྲས་བཅས་བཞེད་གཞུང་མ་འཁྲུལ་བར། །མ་ལུས་འགྲོ་ལ་འདོམས་པར་འཇམ་པའི་དབྱངས། །ཇི་བཞིན་གནས་དང་འགྲོ་བ་ཀུན་སྒྲོལ་ཤོག། །།

ཅེས་བློ་རིགས་ཀྱི་རྣམ་བཞག་ཉུང་གསལ་ལེགས་བཤད་གསེར་གྱི་ཕྲེང་མཛེས་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་འཇམ་གླིང་མཁས་པའི་འབྱུང་གནས་དཔལ་ལྡན་བཀྲ་ཤིས་སྒོ་མངས་ཀྱི་① བློ་རིགས་པ་སྨྲ་ཕྱི་ལ་བློ་རིགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་རྒྱས་བསྡུས་དུ་མ་གསར་དུ་གཏང་བར་སོ་སོའི་ཟིན་བྲིས་བྱས་ཏེ། བློ་རིགས་ཀྱི་འཛིན་གྲྭ་སྨྲ་ཕྱིའི་ཡང་ཡང་བསྐུལ་ཞིང་། ཁྱད་པར་དམ་པའི་སྐྱེས་རབས་ཀྱི་ཕྲེང་བ་ཅན་བདེ་ཐང་སྤྲུལ་སྐུ་ཨེར་ཏེ་ནི་ཏི་ཐུག་ཐུས་②རྟགས་བརྒྱུད་ཁ་བཏགས། གོས་འབྲུག་རྒྱན་བཞི་མ་དང་རིན་ཆེན་སེར་པོ་དང་བཅས་ཡང་ཡང་བསྐུལ་བས་མང་དུ་ཐོས་པའི་ཤཱཀྱའི་དགེ་སློང་འཇམ་དབྱངས་བཞད་པའི་རྡོ་རྗེས་ཟིན་བྲིས་དག་ལ་ཞུས་དག་བྱས་ཏེ་རང་ལུགས་འཐད་ལྡན་དུ་སྦྱར་བ་འདིས་ཀྱང་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་སྒོ་ཐམས་ཅད་ནས་ཕྱོགས་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་རྒྱས་པར་གྱུར་ཅིག། །

① བ སྒོ་མང་གི ②བ ཏི་ཐོག་ཐུས